

Mareko

Doku naec ic Yohanenéh Yesuac hénaya meyec.

¹ Anutuac Naña, Kristo Yesuac buña suruc hiabia imuac hénihéniya.

² Anutuac tilij tilij ic Yesaianéh yomuhuc oyec hezac; Ninna, neñ ac welen qeqena méliwa, walac hama guac héná memac.

³ Ic mén baec kisiyaiguc qaczac iwac ewa imi yomuhuc; Iwac hénaya megic, iwac hénaya héimindiñigic kondoná wañu.

⁴ Oyec hezac imuac séc, Yohanenéh baec kisi-aiguc wininiyec. Wininima Anutunéh ic embac késpedesgina wai énécmimac niñac ewa qeri melen melenac ara zéau énécmima doku naec énécmiyec.

⁵ Wañu Yuda baec séc zéma Yerusalemiguc tuñ yanda kecgic ienen moczon iwaru kemma késpedesgina zéaugic Yodan dokuiguc doku naec énécmiyec.

⁶ Yohane i maleku kamele yañ zuacnénnec meyacgégic imi héima rikuña yañ séwéla néñnec meyacgégic imi kembrañaguc zikima gaoc zéma morombazecac dokuya nema kecañec.

⁷ Wañu inéh yomuhuc zéma zéauyec; Andénaiguc hamac iwac kucyanéh ni nogiczac. Wañu nidac imuhucyanéh sigéma iwac héná usuyawac hésaya hulacmañac séc qahac.

⁸ Ni dokunéh naec énécmizua wañu inéh hama Uña Téréyanéh naec énécmimac.

Yohanenén Yesu doku naecmiyu Anutuac murunec héipuc ac mén mayec.

⁹ Wañu nalé mén suraiguc Yesu Galilaia Nazarete ama areña waima hayu, Yohanenén Yodan dokuiguc doku naecmiyec.

¹⁰ Wañu doku igucnec éreyu imuarunec kurumen añgyu Uña imi kembo nei ésécnec wamma iwaru mayu héjec.

¹¹ Wañu kurumen igucnec ac mén yomuhuc mayec; Gi nuac Naña, guac muru ewana kunen yanda hezac. Guac nin ewa qerinanén ségiségi yanda wanzac.

Biria minjanén Yesu batucgéyec.

¹² Wañu nalé imuaru Uñanén Yesu wagiru baec kisiaiguc kejec.

¹³ Wañu baec kisiyaiguc sinji kaiwe 40 keru Biria minjanén batucgéyec. Wañu hasén yan iniguc keru kua meme uña enen galenjë migic kerec.

Yesunén aiya hénima tohotoho ichéra hénima énépésiyec.

¹⁴ Wañu Yohane hésa amaiguc opocgic kerec. Imuac andiaiguc Yesunén Anutuac buña suruc hiabia zéauma zéauma Galilaia baeciguc kejec.

¹⁵ Wañu inén yomuhuc zéyec; Nalé imi ducñiyu Anutuac héngalen ama areña yanda hosucginu hazac imuac ewa qerigina melemma buña suruc hiabia imi ninzénjëgic.

¹⁶ Kecma Yesunén Galilaia doku kondun ginjinã wagicma kejec. Keñu Simon zéma iwac munia Anderea ieren ufcigiria konduniguc gilima

nañic irirec. Ic éréhéc dac muna imi lambéc héréhéré ic, imuac niñac ai imi mema keroc.

17 Wañu Yesunéñ yomuhuc érézéma zéyec; Hama ni méndacnéñic ic embac héréhéré ai érécmiwa.

18 Zéyu imuarunec ierenñ ufigira waima méndacmiyoc.

19 Wañu baec imuarunec komora ménñ kemma Zebedaioac nañhéréra, Yakobo zéma munia Yohane iriru, ierenñ zéiciguc ufigira qaligéma taroc.

20 Taric nalé sosola qahac ururuyu, mañgocgira Zebedaio zéma ai ic tosara énépésigic imi zéiciguc wai énécmima méndacmiyoc.

Yesunéñ uña biria ménñ nesiyec.

21 Wañu ienenñ Kafanaum ama arenña yandaiguc kenñic. Kemma Yesunéñ Sabata nalé téréya bec hayu tocgotocgo amaiguc emma ackuazéc ku énécmiyec.

22 Kuénécmiyu niñic tanera imi hénac acac kiwi ic ésécnec qahac, néñ ic kuc buña yandayaguc ésécnec ku énécmiyec. Imuac niñ ic embac ienenñ ac zézéyawac niñac welicgégic.

23 Wañu nalé imuaru tocgotocgo amagina qeriaiguc ic uña biriaguc ménñ kerec. Wañu inénñ yomuhuc zéma qarec;

24 Yesu Nazarete ama arenña igucnec, gi niniguc némac wammañ zé wanzañ? Gi nini mebiru nécnécmimañ zé hazañ? Ni ninzua gi méré, gi Anutuac ic téréya imi mia.

25 Imuhuc zéyu Yesunéñ ac geriwaguc zémima zéyec; Acga qaiyu ic iwarunec éréma kenna.

26 Imuhuc zéyu uña birianéñ ic hérékeñ héréha wammima qac biricbiric qacma éréma keñec.

27 Éréma keñu ic embac ieneñ welicgéma eminiñ qeminiñ wamma zégic. Haka imi némac haka? Ku nénécmiyu ninni tanera méñ wanzac. Imi sac qahac, kuha eñeña, ic imi kuc buña yandayaguc. Uña biria ac énézéyu ieneñ kuaya tohoanzu.

28 Wañu iwac ac surucya imi Galilaia ama baec séc focdac sécgédarec.

Yesunéñ ic embac sasala hénima mehiaru énécmiyec.

29 Wañu tocgotocgo amagina waima kemma Yakobo zéma Yohane iriguc Simon zéma Anderea iorac amaiguc eñgic.

30 Wañu Simon howuhaya séwi geric wammiyu heyec. Wañu Yesu amaiguc eñu foc ézégic.

31 Ézégic iwaru kemma mériaiguc késama méra miyu, séwi geric imi waimiyu yacma nene gumu énécmiyec.

32 Wañu kaiwe kiwa sima hiñgaru ama siñiyec. Siñiyu ic hafiginaguc zéma ic uña biriaginaguc moczoñ onagicma iwaru hagic.

33 Wañu ama areña yanda imuac hénaoñ moczoñ nagu kuayaiguc tocgédacgic.

34 Wañu inéñ ic sasala hafi hénia héniaiguc mehiaru énécmiyec. Énécmima uña biria sasala momacnec nesi énécmiyu mama keñgic. Wañu uña biria ieneñ héniaya niñgic, imuac niñ héniaya ménda zéaumu niñac neñ héiéncmiyec.

Yesunéñ baec kisiaiguc welerec.

³⁵ Siṅunec yanda siṅi bakia tarunec, Yesu imi yacma hiṅgacma baec kisiaiguc kemma welerec.

³⁶ Weleru Simon zéma ic tosara i guc kecgic ieneṅ Yesu hocma keṅgic.

³⁷ Kemma mihicṅima yomuhuc ézégic; Ic embac moczoṅnec guac hocgémma keczu.

³⁸ Imuhuc zégic énézéma zéyec; Neṅaṅ baec méṅu kenni. Kemma taṅ tosara hosuc hosuc hezac séc lelecgéwiṅ. Lelecgéma imuaru momacnec neṅ ackuazéc zéaumaṅ. Ni imuac mia mayi.

³⁹ Waṅu inéṅ Galilaia ama séc lelecgéma togotogo amaya amayaiguc ackuazéc énézéma ic embac tosara uṅa biriagina nesi énécmiyu mama keṅgic.

Ic méṅ wizi seliaguc mehiaruyec.

⁴⁰ Waṅu ic méṅ wizi seliagucnéṅ* iwaru hama simiṅa héima welecma yomuhuc ézéyec; Ninna hia waṅu, hia mehiaru némbésémaṅ.

⁴¹ Imuhuc zéyu Yesunéṅ wésia kilenṅ waṅu méria suluma ic imi osima yomuhuc ézéyec; Ni imuac wanṅua, hiaruna.

⁴² Imuhuc zéyu imuarunec lepra wizi selia imi waimiyu séwiya hia waṅec.

⁴³ Waṅu imuarunec Yesunéṅ ic imi mélima ac zézé selia yomuhuc wammima zéyec;

⁴⁴ Niṅzaṅ, gi imuac ac suruc ic méṅ ménda énézézésémaṅ. Gi deguc hofac oo ic iwac muru kemma ézéna hémmac. Waṅu Mosenéṅ ackuazéc zéyec hezac ésécnec sese haimiyu Anutu héfac

---

* **1:40:** Kiwi tosaraiguc; lepra wizi.

omiyu hémma ic eney hafiga hiaruyec imi niñtegicmu.

⁴⁵ Wañu ic inéñ kemma efefianec zéauyu suruc imi sécgédacma keñec. Wañu hénia imuac niñ Yesu imi tañ séc winiñu ménda kemma kecma séñgañgen baec kisiaiguc kerec. Keru kilendac ic embac ienenéñ nówéc nówéc nec iwac muru hagic.

2

Yesunéñ puriñ ic mén mehiaruyec.

¹ Wañu ai meme tosara tecgéyu Yesunéñ muñguc Kafanaum ama arença yandaiguc kemma ama méniguc emma taru surucya saima keñec.

² Wañu sasalanéñ tocgéma ama kuaya qema naguya momacnec hézicgéic titiña qahac wañec. Wañu inéñ ackuazéc énézéyec.

³ Wañu ic kemboñ qahac ienenéñ ic hénia méria humumia mén huama iwaru hagic.

⁴ Wañu ic embac sasalanéñ hézicgéic ho-suraiguc kemmuac séc qahac wañec. Imuac ama qahaiguc emma Yesu oruha igucnec ama bauya augic kifaña hicñiyu, imuacnec hehe duña ic hénia méria humumia heyec imi haigic hiñgarec.

⁵ Hiñgaru Yesunéñ ninzén ninzén gina hémma ic hénia méria humumia yomuhuc ézéyec; Nañ, késpedesca waigénzua.

⁶ Imuhuc zéyu hénia acac kiwi ic tosara imuaru tagic ienenéñ qeriginanéñ yomuhuc niñgic;

⁷ Ic imi dimuhuc niñac ac imuhuc zézac? Miñ Kewu zébiri qébiri wammizac! Anutu qahac wañu, ic mérénéñ mia késpedescina hia waiwacnec?

8 Imuhuc eminimma kecgic Yesunéh qeri unyayaiguc focdac ninjegicma zéyec; Némac nin qeriginaiguc ac imuhucya zéningzu?

9 Ic héna méria humumia ézémanj zéma, némac acnéj efefia wammac? Képésicga waigénzua ac iminéj efefia wammac me, Yacma hehega mema kenna, ac iminéj efefia wammac?

10 Icac Naŋa i baeciguc kápésicgina waimac niŋac kuc buŋaya yanda hemizac imi héntegicmu! Imuhuc zéma ic héna méria humumia yomuhuc ézéyec;

11 Ni gézézua, yacma hehe duŋga mema ama-gaiguc kenna.

12 Imuhuc zéyu i imuarunec kicginaiguc yacma hehe duŋga mema keŋu ic ienej welicgéma Anutu mepé qepési wammima zégic; Nini haka imuhucya ménda héŋaŋiŋ.

Yesunéh soukiwa meme ic Lewi héihéré wammiyec.

13 Waŋu Yesunéh ménjucnec kondun giŋgiŋanec kemma keŋec. Keŋu ic embac tuŋagucnéj iwaru hagic ackuazéc ku énécmiyec.

14 Waŋu inéj imuacnec kemma Alfaioac naŋa Lewi soukiwa meme amaiguc taru hémma ézéyec; Hama méndacnéna imuhuc zéyu, inéj yacma méndacmima keŋec.

15 Waŋu Yesunéh Lewiac amaiguc emma tarec. Waŋu soukiwa meme zéma biria meme sasalanéj Yesu méndacmima keŋgic imuac niŋ ienej Yesu zéma tohotoho ichéra iniguc momacnec tacma nene negic.

16 Wañu Farisaio ic ionac héna acac kiwi ic tosara ieneñ Yesu imi soukiwa meme zéma biria meme iniguc tacma nene neyu hémma tohotoho ichéra yomuhuc énézégic; Némac niñac ic imi soukiwa meme zéma biria meme iniguc tacma nene nezac?

17 Imuhuc zégic nimma Yesunéñ yomuhuc zéma énézéyec; Ic hafigina qahac ieneñ mehiahiaru ic niñac ménda wañanzu, néñ hafiginaguc ieneñ mia imuac wañanzu. Ni ic hiabia unurumañ zéma ménda mayi, néñ késpedesic ic unurumañ zéma mayi.

Yesuguc kecgic ieneñ nene waima siacma welec-muac séc qahac.

18 Yohaneac tohotoho ichéra zéma Farisaio ic ieneñ nene zikima zéwelecma kecgic. Wañu ic tosara ieneñ Yesuaru hama yomuhuc qesimigic; Yohaneac tohotoho ichéra zéma Farisaio ic ionac tohotoho ichécgina ieneñ nene zikima Anutuaru welecma keczu. Wañu hénia némac niñac guac tohotoho ichécgina ini imuhuc ménda wanzu?

19 Zégic Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Ic qañ tosara ic méñ embac memañ zé wanzac ic imiguc keczu ieneñ dimuhuc nene zikima zéwelec wammu? Ieneñ i guc momacnec keczunec nene zikima zéwelec wammuc séc qahac.

20 Kecma ic embac mezac i késama kemmu nalé imuaru ieneñ nene zikima zéwelec wammu.

21 Ménénén mén maleku walaha tegictegiraiguc maleku susuria qelia ménda haianzac. Imuhuc wambacnec maleku susuria qelianéñ wahala héréyu tegicma titiña yanda hicñimac.

22 Waņu mėņņėj mėņ waiņ doku qelia yaņ sėwėlanėj gėsė memeya wahalaiguc mėnda tianzac. Imuhuc wambacnec waiņņėj gėsė imi hėzuracgėyu waiņ zėma gėsė momacnec birimaoc. Imuac waiņ qelia imi gėsė qeliaiguc tianzac.

Sabata nalė tėrėyawac Miņina Yesu.

23 Sabata nalė tėrėya mėņjiguc Yesu zėma tohotoho ichėra ieneņ wit ai namuņaiguc hėna komora mėņ heyu imuacnec mėndacma keņjic. Kemma tohotoho ichėra ieneņ hėla momac momac mėraginanėj mericgic.

24 Imuhuc waņjic Farisaio ic ieneņ Yesu yomuhuc ėzėgic; Inicna, nėmac niņ Sabata nalė tėrėyaiguc hėna ac logizu?

25 Imuhuc zėgic Yesunėj melemma yomuhuc ėnėzėyec; Dawidi zėma ichėra ieneņ nene niņ humuma imuaru haka waņjic imi ini mėnda olomma niņanzu?

26 Inėj hofac oo ic ionac eņeņagina Abiata iwac ai meme nalėyaiguc Anutuac ama qeriaiguc emma samėj tėrėya Anutuac buņa haihaiya imi mema neyec. Samėj imi hofac oo ic ieneņ sac nemuac niņ zėėnėcmimia. Waņu inėj ichėra momacnec ėnėcmiyu negic.

27 Waņu muņguc ėnėzėyec; Sabata nalė tėrėya imi ic embac onac niņ wamma zėyu hicņiyec. Waņu Sabata nalė tėrėya niņac wamma ic embac mėnda mihicņi ėnėcmiyec.

28 Imuac niņ Icac Naņa imi Sabata imuac Miņina keczac.

3

Yesunéh Sabata nalé téréyaiguc ic mén mehiaruyec.

¹ Wañu inéh munğuc tocgotocgo ama qeriaiguc eñec. Eñu imuaru ic méria séléc sélécgia mén tarec.

² Wañu ic tosanéh Yesu aciguc opocbiñ zé késpedesira hocma kecañgic imuac niñac Sabata nalé téréyaiguc ic imi mehiarumac me imuhuc zéma hosuraiguc galeñ mema kecgic.

³ Kecgic inéh ic méria sélécgéyec i yomuhuc ézéyec; Yacma suginaiguc nanna.

⁴ Imuhuc zéma qesiénécmiyec; Némacnéñ héna ac séciguc? Sabata nalé téréyaiguc iwawai hiabia wambiñ me iwawai biria wambiñ? Kekec imi mehiaruwiñ me qehumuwiñ? Imuhuc zéyu acgina qaiyec.

⁵ Acgina qaiyu inéh qeria biriyu hima iniru qeri seligina niñac ewaya birima goro wañu munğuc ic imuac ézéyec; Méraga suluna. Wañu suluyu méria hiaruyec.

⁶ Wañu Farisaio ic ienenéñ séngañeñ hiñgacma imuaru Herodeac ichéra iniguc tocgéma dimuhuc wamma qehumuwiñ zéma sasañgiaiguc eminiñgic.

Ic tuñ yanda Yesu méndacmigic.

⁷ Imuhuc eminiñgic Yesunéh tohotoho ichéra iniguc waima konduniguc keñgic. Wañu Galilaia baec igucnec ic tuñ yanda hama méndac énécmigic.

⁸ Wañu Yuda, Yerusalem, Idumea, zéma Yodan néwéc igucnec, wañu Tiro zéma Sidon giñgiñgira

igucnec ic tuñ yanda ienen Yesu kiwi memeyawac buña nimma iwaru harégic.

⁹ Wañu ic tuñ yandanéñ haréma épépéngéma elicgémiwu niñac tohotoho ichéra yomuhuc énézéyec; Zéic komoc ménñ hosucnaiguc mambéc tacmác.

¹⁰ Imi mia inéñ ic sasala mehiaru énécmiyu hafi wiziginagucnéñ héfacgé amuma méragina suluma osiwiñ zé wañgic imuac niñ imuhuc zéyec.

¹¹ Wañu uña biriaginaguc ienen i héngic séc hénayaiguc mama hema kucnec qacma yomuhuc zéañgic; Gi Anutuac Naña.

¹² Wañu inéñ héniaña ménda zéaumu niñac qetali énécmiañec.

Yesunéñ tohotoho ichéra 12 énépésiyec.

¹³ Wañu baec buña ménñiguc emma ichéra qerianéñ énépésiañec ionac énézéyu iwaru hagic.

¹⁴ Hagic ic zañgégina 12 énépésima ai buña qeénécmiyec. Imi mia i guc nalé séc kecgic méliénémiyu ackuazéc zéaumu niñac énépésiyec.

¹⁵ Wañu kuc buña qeénécmiyu mema kuwi nesi énécmimu niñac énépésiyec.

¹⁶ Ic 12 énépésiyec imi yomuhuc; Simon (Qara qelia Petero zémiyec),

¹⁷ Zebedaioac naña Yakobo, Yakoboac munaya Yohane, (Iorac qacgira Boanege zéyec; Hénia imi parandañ nañ héréra.)

¹⁸ wañu Anderea, Filipino, Batolomaio, Mataio, Toma, Alfaioac naña Yakobo, Tadaio, Kanaan ic

Simon,*

¹⁹ zéma Yuda Karioto, waᅇu inéᅇ kecma Yesu andé qeyec.

Kuha yanda imi dimuacnec?

²⁰ Waᅇu Yesunéᅇ hama ama méᅇac qeriaiguc eᅇu ic tuᅇ yandanéᅇ méᅇgucnec tocgéᅇic. Imuac niᅇac Yesu zéma tohotoho ichéra eᅇacnec nene méᅇ nemuac séc qahac waᅇec.

²¹ Waᅇu ic tosara ieneᅇ Qeria sicsaoc wanzac imuhuc zéᅇic sac taséhéra ieneᅇ imi nimma késawiᅇ zéma keᅇᅇic.

²² Waᅇu héna acac kiwi ic Yerusalemnec mama hagic ieneᅇ iwac niᅇ yomuhuc zéᅇic; Kuwic ionac kunenᅇgina Beelzebulnéᅇ iwac qahaiguc eᅇu iwac kucyanéᅇ kuwic nesi énécmianzac.

²³ Imuhuc zéᅇic Yesunéᅇ unuruma qelumbec ac yomuhuc zéma énézéyec; Biria miᅇinanéᅇ dimuhuc Biria miᅇina nesimimac?

²⁴ Ic kewu méᅇac héᅇgaleᅇ ama areᅇa yanda imi, imuac ichéranéᅇ héᅇdén héᅇdén waᅇ amuanzuiguc iwac héᅇgaleᅇ ama areᅇa yanda imi hia ménda naᅇselimac.

²⁵ Waᅇu ama méᅇ imi imuac ic zéma iniᅇ merahéra ieneᅇ héᅇdén amuanzuiguc ama imi hia ménda naᅇselimac.

²⁶ Waᅇu Biria miᅇinanéᅇ yacma hazéc waᅇamuma héᅇdén amuanzuiguc hia ménda naᅇselimu, néᅇ bec qahac wammu.

²⁷ Waᅇu ic méᅇnéᅇ walac ic kawali ménda ziki mimaguc amayaiguc emma hinaya wagicmacac

---

* **3:18:** Qara méᅇ imi Simon 3elote; 3eloteac hénia imi seliseli.

séc qahac. Walac ic kawali imi zikimimaguc hinaya wagicma memac.

²⁸ Ni hélacnec énézéwa, ic onaru késpedescina zéma ac biria imi hia waiwaiya hezac.

²⁹ Waṅu ic ménénḡ Uṅa Téréyawac zésure mimaciguc iwac késpedes imi waiwaiyawac séc ménda hezac. Késpedesiya imi tetecgiya qahac hemacaç hema kecmac.

³⁰ Imi mia Yesuac niṅ, Inénḡ Qeriaiguc kuwic biria késa keczac, imuhuc zémigic ac imuhuc melemma énézéyec.

Yesuac neṅgoc munahéra.

³¹ Waṅu neṅgoc munahéra harédacma ama sombeṅiguc namma ic ménḡ méligic emma qarec.

³² Qaru ic tuṅ yanda lelecgémima tacgic ieneṅ yomuhuc ézégic; Ninzaṅ, guac neṅgocga zéma munahécga ieneṅ gi gémbiṅ zé wanzu.

³³ Imuhuc zégic inénḡ melemma yomuhuc énézéyec; Mérénénḡ nuac neṅgoc munahécna wanzu?

³⁴ Imuhuc zéma ic lelecgéma tacgic ionaru kic hima zéyec; Inicgic, nuac neṅgoc dac munahécna youmi taczu.

³⁵ Ménénḡ ménḡ Anutuac ackuazéc tohoanzu imi eneṅ mia nuac nauṅ munana zéma neṅgocna wanzu.

4

Anutuac héngalenḡ ama areṅa yanda imuac qelumbec ac.

¹ Waṅu Yesunénḡ kondunḡ giṅgiṅaiguc muṅguc ackuazéc ku énécmimaṅ zé hénima zéyec. Zéyu

ic tunj yanda iwaru haréma tocgégic. Imuac ninj inénj zéic ménjiguc emma kondunjiguc tarec. Taru ic tunj yanda ienenj moczonj baeciguc tacgic.

² Wañu inénj qelumbec ac zéma iwawai sasala ku énécmiyec. Wañu ku énécmima yomuhuc zéyec;

³ Énézéwa ninjic, ai ic ménjnénj iwawai gocmia himicmanj zé aiguc keñec.

⁴ Kemma qesayu, gocmia tosanenénj hénaiiguc mama héiyu nei enenj haréma nedacgic.

⁵ Wañu gocmia tosanenénj hoc sira baec komocdia dac heheya imuaru héiyu qérawia focdac qema éréyec. Wañu imuaru baec sasala ménda heyec.

⁶ Imuac ninjac zalianénj baec ménda késayacgéyu kaiwenénj éréma qeyu humuyec.

⁷ Wañu gocmia tosanenénj ic hésa waiyaguc imuac qeriaiguc héiyu hasénjénj yandima nezicgéyu héla ménda haiyec.

⁸ Wañu gocmia tosanenénj baec halécyaquc imuaru héiyu qérawia éréma nézénjgéma héla haiyu yandiyec. Yandiyu ménjac 30, ménjac 60, zéma ménjac 100 mesaiyec.

⁹ Wañu inénj toroqema zéyec; Ic ménj geza-wagucnénj ac imi ninjarimac.

¹⁰ Wañu ic embac opocma kendacgic enjeyanec taru tohotoho ichéra zéma tosara lelecgémima tacgic ienenj qelumbec ac imuac hénia qesimigic.

¹¹ Qesimigic inénj énézéyec; Onac imi Anu-tuac hénjgalenj ama arenja yanda imuac ac sanja zéasari énécmianzua. Wañu ic embac deminj sénganjenjaiguc keczu ionac imi iwawai moczonj qelumbec aciguc énézéanzua.

12 Imuhuc wamba, hémmu wañu hia ménda héntegicmu. Nimmu wañu hia ménda niñtegicmu. Qahac wañu ieneñ ewa qerigina melenjic Anutunéñ késpedesigina wai énécmiwacnec.

13 Wañu Yesunéñ yomuhuc zéma énézéyec; Qelumbec ac zézua imuac hénia ménda ninzuiguc qelumbec ac sasala dimuhuc hia niñtecgicmu?

14 Ai icnéñ gocmia qesazac imi Anutuac ackuazéc.

15 Gocmia tosara hénaiiguc héiyec sécyá imi yomuhuc; Ackuazéc niñgic Biria miñinanéñ foc haréma qerigina igucnec mema néñgacanzac.

16 Wañu gocmia tosara hoc siraiguc héiyec imuac sécyá imi yomuhuc; Ackuazéc nimma ségiséji wamma focdac késaanzu.

17 Wañu qeriginaiguc zalia ménda hiñgac késa yacgéyu nalé hotonja dac mema kecma ackuazéc imuac niñac manam batuc me hazéc mihicñima focdac bélacgéma waianzu.

18 Wañu gocmia ic hésa waiyaguc imuac qeriguc héiyec imuhucyanéñ ackuazéc ninzu,

19 néñ baecac niñyéwécya, hinawac iwawai ikora zéma iwawai hénia héniaiwac siñginanéñ qeriginaiguc hiñgacma ackuazéc imi héihumuyu héra ménda haianzac.

20 Wañu gocmia baec halécyaiguc héiyec imuhucyanéñ ackuazéc nimma késama héra 30, 60, zéma 100 imuhuc mesaima haianzu.

21 Inéñ muñguc énézéma zéyec; Kifa imi kuzi me tatac duandiaiguc haiwiñ zé mema haanzu? Imi zae qahaiguc ménda haianzu me?

22 Iwawai sasaŋgiaiguc hezac imi augic winin-
imacac musaŋgéyec. Waŋu iwawai sasaŋgiaiguc
hezac imi augic hémmuac musaŋgéyec.

23 Ic mén gezawagucnéŋ ac imi niŋasarimac.

24 Waŋu inéŋ ac toroqema yomuhuc zéyec; Ini
ac niŋanzu imi niŋésimu. Eŋaoc ic embac ac
néndéngé énécmima zéanzu imuac bakia sécya
liliŋgéyu nimmu. Waŋu imi sac qahac muŋguc
toroqema énécmimac.

25 Mén iwawai hemizac inéŋ mén muŋguc
memac. Waŋu mén ménda hemizaciguc imi ko-
mocdia dac hemizac imi wagiru qahac wammac.

26 Inéŋ muŋguc toroqema zéyec; Anutuac
héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi yomuhuc; Ic
ménéŋ baec aiiguc iwawai gocmia qesaanzac.

27 Qesama siŋi kaiwe heyac waŋu gocmia imi
nézéŋgéma éréanzac. Waŋu imuac hénia imi
ménda niŋanzac.

28 Baec i eŋeyaocnec héla mihicŋianzac. Waŋu
walac qérawia, andiaiguc merawa, andiaiguc
héla haianzac.

29 Waŋu kecma héla waziyu imuarunec kuma
héla meanzac. Imi mia héla memeyawac naléya
ducŋiyu imuhuc waŋanzac.

30 Waŋu muŋguc toroqema zéyec; Anutuac
héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi dimuhuc éséc
zéwa sécgémac? Zéasarimaŋ zé qelumbec ac
dimuhucya zémaŋ?

31 Anutuac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi
saiwa ic gocmia imuhucya ésécnec. Baeciguc
himicanzu imi komodia soroc. Ic gocmia tosara
ionac mamayagina.

32 Waᅇu baeciguc haini, hiᅇᅇi yandima icya icya hezu imi moczoᅇ onogicma ic yanda wammac. Waᅇu nei sawaiguc keczu ieneᅇ haréma ic imuac amiaiguc haecgina hia haimu.

33 Yesunéᅇ hia niᅇasarimuac sécyawac qelumbec ac sasala zéma ackuazéc énézéyec.

34 Waᅇu inéᅇ ic embac ackuazéc énézémaᅇ zé qelumbec aciguc sac zéma énézéaᅇec. Waᅇu tohotoho ichéra iniguc sac eᅇacnec kecma qelumbec ac imuac héniaya moczoᅇ zéasari énécmiaᅇec.

Luhuc yandanéᅇ Yesuac kuaya tohoyec.

35 Waᅇu kaiwe imuarunec ama mari waᅇu, tohotoho ichéra yomuhuc énézéyec; Neᅇaᅇ konduᅇ néwécgeᅇiguc kerenni.

36 Imuhuc zéyu, tohotoho ichéra ieneᅇ ic tuᅇ yanda ini méli énécmigic, Yesu bec zéiciguc emma taru, emma wagicma keᅇgic. Keᅇgic zéic tosara momacnec i guc keᅇgic.

37 Keᅇkecgic, luhuc kuneᅇ yanda méᅇnéᅇ haréma qeyu, sirinéᅇ zéic qeriaiguc hiᅇgacma kuaya qemaᅇ zé waᅇec.

38 Waᅇu Yesu eᅇeya imi zéic andiaiguc gau heyec. Waᅇu tohotoho ichéra ieneᅇ mindima yomuhuc ézégic; Kiwi ic nini humuwiᅇ zé wanzinᅇ imuac gi ewa éréhéc ménda wanzaᅇ?

39 Imuhuc zégic inéᅇ yacma luhuc ac zémima konduᅇ yomuhuc ézéyec; Gi néᅇ qema hena. Imuhuc zéyu luhucnéᅇ tecgéyu sirinéᅇ néᅇ qeyec.

40 Waᅇu inéᅇ tohotoho ichéra yomuhuc énézéyec; Ini némac niᅇac zénéᅇgina imuhuc hirizac? Ini ninzéᅇ ninzéᅇgina méᅇ ménda késa keczu?

41 Wañu ieneñ zénéñgina kilenñ hiriyu eminiñ qeminiñ wamma yomuhuc zégic; Ic imi némac ic wañu luhuc zéma kondunñ ierenñ kuaya tohozaoc?

5

Yesunéñ ic uña biriayaguc ménñ mehiaruyec.

1 Wañu ieneñ kondunñ qericma néwécgen Gerasa* baeciguc kereñgic.

2 Keremma Yesunéñ zéic igucnec mayu, imuaru ic ménñ uña biriayagucnénñ kic suañ namuñña igucnec haréyu mihicñiyec.

3 Ic iminénñ kic suañ namuññaiguc heyac wamma kecañec. Wañu ménñénñ ménñ zikimimacac séc ménda wañec. Wañu inénñ señ hésa momacnec kilenñdac metecgéañec.

4 Hatac sasala señ hésanéñ dérécgéma iwawai yéwéria héná mériaiguc zikigic qerianñec. Wañu ménñénñ hia meselimiyu bénzénñ tacmacac séc qahac wañañec.

5 Wañu sinji kaiwe séc kic suañ namuññaiguc me baec tewac tewaraiguc kecma qacma hocnénñ héricamuañec.

6 Wañu ic inénñ Yesu lakecnec hémma usuñnec hama wéséyaiguc simiñ héimiyec.

7 Imuhuc wamma inénñ selianec qacma zéyec; Anutu, Eñeña yandawac Naña Yesu, gi zéma ni imi nekac nekac, Anutuac qaraiguc meseli gémba ménda mebiri némbésémañ.

8 Imi mia Yesunéñ bec, Uña biria, gi ic iwarunec éréma kenna, imuhuc ézéma zéyec imuac niñac imuhuc welerec.

---

* 5:1: Qara ménñ; Gadara (Mat 8:28)

⁹ Weleru qesimiyec, Qacga méré? Qesiyu melemma zéyec; Nini sasalanén kecziñ imuac niñac qacna imi yaré ic tuña zéanzua.

¹⁰ Imuhuc zéma seli seli wamma baec imuarunec ménda nesi énécmiyu kemmu niñ zéwelerec.

¹¹ Wañu tewac tewara maréñgaiguc beric sasala yanda hosuru kecgic.

¹² Wañu kuwic ieneñ seli seli wamma Yesu welec migic, Beric ionaru méli nénécmína kembiñ, wai nénécmína kemma ionac qeriginaiguc hiñgacbiñ.

¹³ Zégic inéñ hia zéma wai énécmiyu uña biria ieneñ ic iwarunec éréma kemma beric qeriginaiguc hiñgacgic. Hiñgacgic beric ieneñ usujñec kemma siaiguc hiñgacma konduj qeriginaiguc hiñgacdagic. Beric tuñaguc qétégina 2,000 ieneñ konduj dokunéñ hoturu énécmiyu wésésé unudarec.

¹⁴ Unudaru beric galeñ ieneñ néñgacma kemma ic tosara ama areña yanda me ama areña komoraiguc kecgic ionac suruc wañ énécmigic ic ieneñ haka hicñiyec imi hémbiñ zéma hagic.

¹⁵ Hama Yesuac muru harédacma ic yaré ic tuñanéñ késa kerec imi héñgic hiaruma malekuya héima taru zénéñgina hiriyec.

¹⁶ Wañu haka héñgic ieneñ ic uña biriayaguc kerec iwaru haka imi dimuhuc hicñiyec imuac ac suruc énézéma bericac ac suruc imi momacnec énézégic.

¹⁷ Zégic ic eneñ Yesu baecgina waima kemmac niñac hénima welecmigic.

18 Welecmigic Yesu zéiciguc enu ic uña biri-ayaguc kerec inéñ méndacmima kemman zé welecmiyec.

19 Weleru inéñ qetali mima yomuhuc ézéyec; Gi sac taséhécga ionac niñac wamma amagaiguc kemma Anutu Eñeñanéñ goi héihéi dimuhuc wañgemma némac aí megénzac imuac ac suruc énézézésémañ.

20 Imuhuc zéyu ic imi waima kemma Yesunéñ dimuhuc wammiyec imuac ac suruc Dekapoli ama komoc komoc séc zéauma zéauma keñu nimma welicgégic.

Embac méñnéñ ninzéngeña Yesuac malekuya késama hiaruyec.

21 Wañu Yesu imi zéic komoraiguc kondun qericma muñguc néwéciguc kemma doku giñgiñaguc taru ic sasalanéñ iwaru tocgégic.

22 Wañu tocgotocgo ama galeñ mén qara Yairo inéñ hama i hémma héñaiguc sicgémiyec.

23 Sicgémima seli seli wamma welec mima zéyec; Nuac béracna komora imi humumañ zé wanzac. Hama méraga iwac qahaiguc haina hafiya hiaruyu kecmac.

24 Imuhuc weleru Yesunéñ i guc keñic ic sasala yanda ieneñ méndacma hofac hofac amuma kemma osigic.

25 Wañu embac mén sacya mayecac mama keru hafiyawac yawuña imi 12 wañec.

26 Wañu mehiahiaru ic sasalanéñ mebipigic qenzeñ manzeñ qema kecañec. Keru imuac boñawac iwawai iwaru hemiyec imi moczoñ

énécmiyu qahac wandarec. Waņu hafiya ménda efiyec, néñ muṅguc yéwériyec.

²⁷ Waņu embac inéñ Yesuac suruc nimma imuarunec sugcinaiguc haréma iwac andia igucnec malekuya osiyec.

²⁸ Osima yomuhuc zéma niñec; Malekuya sac késawa hia hiaru némmac.

²⁹ Imuhuc waņu imuarunec sacya focdac zicgéyu iwac qeriaiguc hafi biria heyec imi hiaruyu niñec.

³⁰ Waņu Yesunéñ kuhanéñ ai meyu ewa qerianéñ focdac nimma sugcina igucnec liliñgéma zéyec; Mérénéñ malekuna osizac?

³¹ Imuhuc zéyu tohotoho ichéra eneñ yomuhuc ézégic; Ic sasala yanda eneñ lelecgé gémma naṅgic hénzañ, waņu némac niñac Mérénéñ no-sizac zézanañ?

³² Waņu Yesunéñ ic mén haka imuhuc wañec i hémmañ zé kic hiyu kenha wañunec nañec.

³³ Imuhuc qesimanec nañu embac imi séwiyaguc haka hicñiyec imi nimma zénéña hiriyu iwaru hama héniaiguc sicgéma ac suruc moczoñ hélacnec zéauyec.

³⁴ Zéauyu inéñ yomuhuc ézéyec; Bérac, ninzén ninzénaganéñ mehiaru génzac. Ewa bénzén nimma kenna, qenzen manzenña igucnec hulacgénzua.

Yesunéñ embac komoc mén humuc igucnec meqeliyec.

³⁵ Embac ac imuhuc ézéma nañunec tocgotocgo ama galeñ iwac ama igucnec ic tosara hama zégic;

Béracga bec humuzac. Némac niñ kiwi ic yéwéri muṅguc mikecbésémañ?

³⁶ Zégic Yesunéñ acgina gezacnec sac eñ nimma tocgotocgo ama galeñ yomuhuc ézéyec; Zénénga ménda hiriyu, eñ ninzénéna.

³⁷ Imuhuc zéma tosara ménda méndacmimu niñac neuñ héiénécmima Petero, Yakobo, zéma Yakoboac munaya Yohane sac onagiru keñgic.

³⁸ Kemma tocgotocgo ama galeñac amayaiguc emma iniru ic embac ieneñ qeweloñ yanda wamma zésiñac wamma kecgic.

³⁹ Siacma kecgic sugginaiguc kemma énézéyec; Ini némac niñ zésiñac yanda wañkeczu? Embac merac imi ménda humuzac, néñ gauya hezac.

⁴⁰ Imuhuc zéyu ieneñ desimigic. Wañu énézéyu hiñgadacgic neñgoc mañgocya zéma tosara i guc kecgic imi onagiru embac merac heyec imuaru kereñgic.

⁴¹ Keremma embac merac iwac méria késama zéyec; Talita koum. (Neñañ aciguc hénia imi yomuhuc; Embac merac gézézua, yacna.)

⁴² Zéyu imuarunec embac merac yacma keñkeñ haha wañec. (Embac merac iwac yawuñña imi 12 wañec.) Wañu ieneñ kileñ yanda welicgégic.

⁴³ Welicgégic Yesunéñ ic ménda énézému niñac neuñ héiénécmiyec. Wañu embac merac nene migic nemacac niñac énézéyec.

6

Nazarete ic embac ieneñ Yesu eeya ménda héigic.

¹ Wañu inéñ baec imi waima eñeya tauñaguc keñec. Wañu tohotoho ichéra i méndacmima keñgic.

² Kemma keru Sabata nalé téréya wañu tocgo-tocgo amaiguc emma ac hénima ku énécmiyec. Wañu ic sasala ienen iwac ackuazéc nimma welicgéma zégic; Ninin imi dimuacnec meyec? Ninin hemizac imi némac ninin? Wañu mérianéñ haka méréra icnéñ ménda memeya momacnec meanzac imi némac haka?

³ Ic imi mericqe ic, Mariawac naña, Yakobo, Yose, Yuda zéma Simon ionac dacgina, imi hélacnec qahac me? Wañu iwac nauñhéra you neñaguc ménda kecziñ? Imuhuc zéma ninjic biriyece.

⁴ Imuhuc zégic Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Anutuac tilin tilin ic mén imi eñeya tauñ ichéra zéma sac taséhéra zéma ama momachéra sac mianéñ ménda mepési mianzu.

⁵ Wañu imuaru haka icnéñ ménda memeya mén ménda meyec, néñ ic hafiginaguc éréhécdac sac mérayanéñ haima mehiaru énécmiyec.

⁶ Wañu ionac ninzén ninzéngina qahac imuac ninjac welicgéyec.

Yesunéñ tohotoho ichéra 12 méli énécmiyec.

Welicgéma ama séc lelecgéma ku énécmiyec.

⁷ Yesunéñ tohotoho ichéra 12 unuruma éréhéc éréhéc méli énécmima uña biria nesi énécmimu ninjac kuc buña énécmiyec.

⁸ Wañu Yesunéñ zézé seli ac selianec énézéma zéyec; Keñha wambin zéma tacgina sac mema

kemmu. Héna mauᅇ me gésé me konoᅇiguc soukiwa imi ménda mema kemmu.

⁹ Waᅇu héna usugina imi hia haima zikimu. Waᅇu maleku saméᅇa méᅇ ménda mema kemmu.

¹⁰ Imuhuc zéma énézéyec; Baec méᅇiguc keremma ama geric méᅇiguc emmuiguc imuaru tacyac waᅇkecmu, waᅇu baec méᅇu kembín zémaguc ama geric imi waimu.

¹¹ Ama méᅇ ala ménda waᅇ énécmima acgina ménda nimmuiguc, héna usugina tawéyaiguc seitotoᅇ tacmac imi qegic mayu kemmu. Waᅇu ieneᅇ onac hakagina imi hémma niᅇasarimu.

¹² Zéyu tecgéyu ieneᅇ kemma ic embac qerigina melemmu niᅇac ackuazéc zéau énécmigic.

¹³ Waᅇu ieneᅇ uᅇa biria sasala nesi énécmima ic embac hafaginaguc sasala haléc naec énécmima mehiaru énécmigic.

Yesunéᅇ kuha yandaguc ai meyu surucya saima keᅇec.

¹⁴ Yesuac qac buᅇa imi saima keᅇkecma ic kewu Herodearu haréyu niᅇec. Waᅇu ic tosaraneᅇ yomuhuc zégic; Yohane doku naec énécmiyec i Anutunéᅇ humuc igucnec meqelimiyyu yarec imuac niᅇ i Kuha yandanéᅇ ai imuhucya meanzac.

¹⁵ Ic tosaraneᅇ zégic; Ic imi Elia. Waᅇu tosaraneᅇ yomuhuc zégic; Imi Anutuac kua meme ic becnec kecgic imuhucya.

¹⁶ Waᅇu Herodenéᅇ nimma yomuhuc zéyec; Yohane démeᅇa qeriri i humuc igucnec meqelimiyyu yacma keczac.

17 (17a) Becnec Herodenéj munaya Filipino iwac iniña Herodia wagirec.

18 Wagiru Yohanenéj Herode yomuhuc ézéyec; Gi munagawac iniña menec imi héna ac logi logiya wanzac. (17b) Imuhuc zéyu Herode eneyaoc embac iwac niñac wamma téngiñ ichéra énézéyu Yohane késama dérécgéma hésa amaiguc opocgic.

19 Opocgic Herodianéj Yohaneac qeri biric nimma qehumumañ zéma zéniñec, néñ osiyec.

20 Imi mia Herodenéj Yohaneac ic solaña, ic téréya imuhuc zéma zénéña hiriyu galeñgé miañec. Wañu kuaya igucnec ac niñu qeria imi yéwériañec. Wañu iwac ackuazécya imi siña nimma niñañec hénia imuac niñac osiyec.

21 Wañu kecma nalé hia méj hayec. Herode inéj eneya hicñi hicñi naléya hayu ic kewuhéra zéma yaré ic ionac galeñhéra zéma Galilaia baec igucnec ic eneña qutulañgé énécmidaru welen qe qe ichéra eneñ nene doku oma gumu énécmigic.

22 Énécmiyu Herodiawac béracyanéj ionac muru emma wéséginaiguc legic hiriyec. Hiriyu Herode zéma ichéra ieneñ hémma ségiségi wañgic. Wañu Herodenéj embac meracwac yomuhuc zéma ézéyec; Siñgawac iwawai méj niñac zéma qesina neñ hia gémmañ.

23 Imuhuc zéma ac selianec zikima ézéyec; Iwawai méñac méñ qesina nuac héngalen ama areña yanda imi suc igucnec hia méndémma gémmañac séc.

24 Imuhuc zéyu inéj kemma neñgocya qesimiyec; Ni némac iwawai niñac qesimimañ? Zéyu

neṅgocyanéṅ ézéyec; Doku naec ic Yohaneac oruha niṅac ézéna.

²⁵ Imuhuc zéyu embac merac inéṅ ara mema focdac ic kewuac muru kemma zéyec; Gi degucmi doku naec haka ic Yohaneac orucya zéiciguc haima néna.

²⁶ Imuhuc zéyu ic kewu imi qeria muṅguc yanda yéwériyec. Waṅu eṅeya zézé seliseliawac zéma ichéra i guc momacnec tacgic ionac niṅac qahac zémaṅ zé osiyec.

²⁷ Waṅu inéṅ focdac yaré ic méṅ keṅ Yohaneac oruha mehamac niṅac ézéma méliyu inéṅ kemma hésa ama qeriaiguc Yohaneac déméṅa qerirec.

²⁸ Qericma orucya zéiciguc haima mema hama embac merac miyu embac meracnéṅ neṅgocya miyec.

²⁹ Waṅu Yohaneac tohotoho ichéra suruc imi nimma hama qamocya mema kemma hoc ki-faṅaiguc haigic.

Yesunéṅ ic zaṅgégina 5,000 nene gumu énécmiyec.

³⁰ Waṅu Yesuac Méliméli ic ieneṅ liliṅgéma hama Yesuaru tocgéma wawaṅ memegina zéma ackuazéc ku énécmigic imuac surucya ézégic.

³¹ Waṅu ic embac sasalanéṅ keṅha waṅgic nene nemuac séc qahac waṅec imuac niṅ inéṅ tohotoho ichéra yomuhuc énézéyec; Ini eṅacnec éléṅ hagic baec kisiaiguc kenni, kemma bénzén tachiarugic.

³² Waṅu eṅacnec éléṅ zéiciguc emma baec kisi-aiguc keṅgic.

³³ Keṅgic sasalanéṅ inicteḡicma ama areṅa kuney kuney séc unuruma baec héna usuṅnec kemma imuaru walac kereṅdacḡic.

³⁴ Kereṅdacḡic Yesunéṅ hama ic embac sasala yanda iniru rama galenḡina qahac tanec kecḡic ewa biric wamma iwawai sasala ku énécmiyec.

³⁵ Kuénécmiyu bec kaiwe kiwa sima hiṅḡacmaṅ zé waṅec. Waṅu tohotoho ichéra ieneṅ iwaru kemma zéḡic; Baec yomi baec kisiaḡuc lakec kecni kaiwe kiwa bec sima hiṅḡacmaṅ zé waṅzac.

³⁶ Imuac méli énécmína ama komoc komociguc me ama lelec lelec taczac imuaru kemma eṅaoc nenegina mihicḡima boṅa mema nemu.

³⁷ Zéḡic yomuhuc énézéyec; Eṅaoc gumu énécmigic nemu. Imuhuc énézéyu zéḡic; Nini kemma saméṅ 200 Denarionac* sécyā boṅa mema hama gumu énécmiwiṅ niṅac zézaṅ?

³⁸ Zéḡic inéṅ énézéyec; Saméṅ dahec késa keczu imuac keṅ héṅḡic. Zéyu ieneṅ keṅ hémma ézégic; Saméṅ méra mén zéma konduṅ yaṅ éréhéc he nénécmizac.

³⁹ Zéḡic Yesunéṅ luluc téṅḡiṅ téṅḡiṅaiguc tuṅa tuṅa tacmu niṅac areṅgé énécmiyec.

⁴⁰ Areṅgé énécmiyu tuṅ mén 100, tuṅ mén 50 imuhuc imuhuc tacma keṅḡic.

⁴¹ Waṅu saméṅ méra mén zéma lambéc éréhéc mema kurumenḡiguc hiyu eṅu Anutuac mériaṅ niṅac welerec. Welecma saméṅ kuma tohotoho ichéra énécmiyu ieneṅ méndemma énécmigic. Waṅu imuhucyanec konduṅ yaṅ momacnec

---

* **6:37:** Denarion momacguc imi ic méḡac ai meme momacgucac ai boṅa, imuac maso 8 imuac ai boṅa sécyā waṅzac.

méndemma énécmigic.

⁴² Énécmigic ieneñ moczoñ negic sécgé énécmiyec.

⁴³ Wañu saméñ bororoña zéma konduj yan tasia tac keñec imi mema neñgeñ yanda 12iguc tigic kuagina qedarec.

⁴⁴ Wañu saméñ negic imi ic ionacnec sac qétégina oloñgic 5,000 wañec.

Yesunéñ konduj qahaiguc tima tima keñec.

⁴⁵ Wañu Yesunéñ tohotoho ichéra zéiciguc emma néwécgeñ Betsaida baec kisiaiguc walac hénima kemmu niñac focdac wai énécmiyu kemma kecgic eñeya imi ic embac onopocma nanñkerec.

⁴⁶ Nanñkecma onopodaru kendacgic inéñ zéwelecmañ zé baec boñaguc eñeyanec eñec.

⁴⁷ Wañu ama hénima siñiyu zéic imi konduj doku namuñaguc kereñu i eñeyanec baeciguc kerec.

⁴⁸ Wañu luhuc yandanéñ qeyu Yesu tohotoho ichéra ieneñ zéic puli qema ai yanda mema tacgic niñtegirec. Wañu ama gianjimañ zé wañu Yesunéñ doku qahaiguc tima tima keñkecma ic hosucgé énécmima onogicmañ zé wañec.

⁴⁹ Wañu doku qahaiguc keñu ieneñ hémma Kuwic mia imuhuc zéma qac sambigégic.

⁵⁰ (Ieneñ momac yanda i hémma zénéngina hiriyec imuac niñac imuhuc wañgic.) Qacgic inéñ focdac ac hénima énézéyec; Qerigina bénzén heyu, yomi neñ mia. Zénéngina ménda hiriyu.

⁵¹ Imuhuc zéma zéic qeriaiguc ionac muru enu luhucnéñ nén qema qahac wañec. Wañu ienen kilen yanda aurima welicgégic.

⁵² Imi mia nene gumu énécmiyec imuac hénia ménda niñasarigic ewa qerigina sipacgémanec heyu imuhuc aurigic.

⁵³ Wañu kondun qericma ogicdacma Gene sarete baeciguc harédacma zéic zikigic tarec.

⁵⁴ Taru zéic igucnec magic ic embac ienen focdac Yesu héntegicgic.

⁵⁵ Héntegicma ama séc usunec kemma ic hafiginaguc tataciguc haima hua énécmima imuaru me imuaru kereciguc qesinimma kenjic.

⁵⁶ Wañu inén ama areña yanda me ama areña yandaiguc kereñdaru ic hafiginaguc nénnagémba sombenjiguc haigic hegic, malekuya susuria késamu niñac qesimigic. Wañu késagic séc hiarudacgic.

7

Iwawai hiabia zéma iwawai biria.

¹ Wañu Farisaio zéma hénia acac kiwi ic tosara Yerusalemnec harégic ienen Yesuaru tocgégic.

² Tocgéma iwac tohotoho ichéra tosara ienen méragina ménda zuacma samén negic inicgic.

³ (Farisaio ic zéma Yuda ic ienen moczon yandahécgina ionac haka silic tohoma méragina ménda zuacmaguc nene ménda neanjic.

⁴ Wañu nénnagémba sombenj igucnec lilingéma hama méragina ménda zuacmaguc nene ménda neanjic. Wañu yandahécgina ionac haka tosara momacnec késakecma méndacañgic imi

yomuhuc; Sokoc, kason, kewuc nomu, zéic, zéma hehe tatak me zae zuaczuara.)

⁵ Wañu Farisaio ic zéma hena acac kiwi ic ieneñ Yesu yomuhuc qesimigic; Némac niñ tohotoho ichécga ieneñ yanda hécnina ionac haka silic imi ménda tohoma méragina ménda zuacma saméñ imi nezu?

⁶ Zégic inéñ yomuhuc énézéyec; Yesaianéñ ikoc ic onac niñ mia ac sécya imi yomuhuc andi-awac zéyec; Hena oriñ yomi kua taséginanéñ sac mepési néñanzu, néñ qeriginanéñ lakec heanzac.

⁷ Wañu ic eñañ hena acac kuamuma ni imi eñ mepési néñanzu.

⁸ Ini Anutuac hena ac waigic mayu ic eñañ haka silic késakecanzu.

⁹ Imuhuc zéma toroqema zéyec; Eñañ haka silicgina imi tohoma kecmu niñac Anutuac hena ac imi hiabianec andé qeanzu.

¹⁰ Mosenéñ ac yomuhuc zéyec; Gi neñgoc mañgoc éréhécgá eegira héiwésémañ. Wañu mén i neñgoc mañgoc éréhécyá zébiri érécmimac imi qegic humumac.

¹¹ Wañu ini yomuhuc zéanzu; Ic mén neñgoc mañgocya iorac iwawai mén érécmimañ zé os-izaciguc Anutuac buña zéma érézémac.

¹² Wañu ac imi meselima neñgoc mañgoc haleñ hai érécmimia imuac neuñ héiénécmianzu.

¹³ Imuhuc wamma yanda ionac haka silic imi tétécgéma Anutuac ackuazéc héfacgéanzu. Wañu ini haka imuhucya sasala wañanzu.

¹⁴ Imuhuc zéma muñguc ic embac tuñginaguc imi unuruma énézéyec; Ini moczon énézéwa niñgic. Nimma ac yomi niñtegicmu.

15 Iwawai mén negic hiᅇgacanzac iminéᅇ ménda mebirí énécmianzac, néᅇ qerigina igucnec iwawai éréanzac iminéᅇ mebirí énécmianzac.

16 Méᅇnéᅇ mén gezacginaguc eneᅇ ac imi niᅇtegicmu.

17 Waᅇu inéᅇ ic embac wai énécmima imuac andiaiguc ama méᅇiguc eᅇec. Eᅇu tohotoho ichéra ieneᅇ qelumbec ac imuac qesimigic.

18 Qesimigic énézéyec; Ini momacnec ménda niᅇasarizu? Iwawai negic tomeᅇginaiguc hiᅇgacanzac iminéᅇ ic hia ménda mebirianzac hénia imi ini ménda niᅇasarizu?

19 Waᅇu iminéᅇ ewa qeriginaiguc ménda hiᅇgacanzac, néᅇ tomeᅇginaiguc hiᅇgaru gésiyu maanzac. Imuhuc zéma Yesunéᅇ nene hénia hénia imi moczoᅇ hia newiᅇac séc zéma hénia imi zéseliyec.

20 Waᅇu mén yomuhuc toroqema zéyec; Qerigina igucnec iwawai éréanzac iminéᅇ mebirí énécmianzac.

21 Ic qerigina igucnec niniᅇ biria éréanzac imi yomuhuc; Kaisero ai, kowu nene, euqeqe,

22 embac mewai, hémbaoc, qeri biric, ikoc, siᅇ biria, kic séséc, andé ac, séwi eᅇeᅇ, kaiᅇziliweᅇ.

23 Iwawai biria imi moczoᅇ ic qerigina igucnec éréma ic mebirí énécmianzac.

Siropoinikia embac iwac niᅇzéᅇ niᅇzéᅇa.

24 Waᅇu inéᅇ yacma ama baec imi waima Tiro ama areᅇa yandaiguc kemma ama méᅇac qeriaiguc eᅇec. Emma imuhucgeᅇ taczac imi ic méᅇnéᅇ mén ménda nimmacac niᅇec, néᅇ sasaᅇgia kekerawac séc ménda waᅇec.

25 Enu imuarunec embac ménj bérara uña birianénj késayec iminénj surucya nimma focdac haréma iwac muru simin j héimiyec.

26 Embac imi Girik embac, Sirofoinikia ic ionac sac kiticgina. Wañu bérara uña biria nesimimac ninjac welecmiyec.

27 Welecmiyu yomuhuc ézéyec; Waina nambérac hécna ienenj walac negic sécgémac. Ionac nene imi onagicma kazu ionac giliman j iminénj hiabia qahac.

28 Imuhuc zéyu melemma ézéyec; Minj Kewuna, imi hélacnec! Wañu kazu ienenj acguc zae duandi-aiguc nambérac ienenj nene negic bororoña mayu neanzu.

29 Imuhuc zéyu Yesunénj yomuhuc ézéyec; Ac imuhuc zézan j imuac nin j hia lilingéma kenna, uña birianénj béracga bec waimizac.

30 Zéyu embac imi lilingéma kemma hénu uña birianénj bec waimiyu béracya imi heheyaiguc bénzénj heyec.

Ic gezac héhéña ménj mehiaruyec.

31 Wañu Yesu i Tiro ama arenja yanda imi waima Sidon ama arenja yanda namuñanec qericma kemma Dekapoli baec qericma Galilaia konduniguc keñec.

32 Imuaru kereñu ic tosara ienenj ic ménj gezawa héhéngia zéma ara hia ménda zéañec imi Yesuac muru wagicma hama mérianénj haimimac ninjac welec migic.

33 Welec migic ic imi wagicma wai énécmima ekacnec sura ménu kemma méria merawanénj

gezawaiguc n w c n w c haimaguc s p c g ma ezelaņa osiyec.

³⁴ Osima kurumeniguc hiyu eņu w s s ya h ima, Efata! z ma ézéyec, ac imuac h nia imi ‘B r ng na!’.

³⁵ Z yu gezawa b r ng yec, waņu ezelaņa hularu ac didiņanec z yec.

³⁶ Waņu Yesun ņ suruc imi m nda zéaumu niņac neuņ h ien cmiyec. Waņu muņguc muņguc qetali énécmiyec, n ņ ieneņ muņguc muņguc kileņdac z au énécmigic keņec.

³⁷ Ieneņ kileņ welicgéma yomuhuc z gic; Iwawai moczoņ yanda hia mehiaruanzac. Gezac h h ņ meyu ac niņanzu, waņu acgina qahac meyu ac zéanzu.

8

Yesun ņ ic 4,000 nene gumu  n cmiyec.

¹ Nal  imuaru muņguc ic tuņ yanda iwaru tocgéma nene qahac kecgic. Yesun ņ tohotoho ich ra unuruma  n z yec;

² Ic embac ieneņ ai meme haréwéc niguc keczu. Waņu nene m ņ m nda he  n cmizac. Imuac niņ ni ic ionac w s na wanzac.

³ Waņu tosara ieneņ lakecnec hagic imuac niņ yaka niņ humugicguc eņ amaginaiguc m li énécmiwa hénaiguc kemma qiritic unuwac niņac.

⁴ Imuhuc z yu tohotoho ich ra ieneņ melemma z gic; Baec kisia yomuaru m r n ņ dimuacnec nene sam ņ sécgina hia mihicņima gumu  n cmimac?

⁵ Imuhuc zégic qesiénécmima zéyec; Onaru héná maun dahec he énécmizac? Zéyu melemma 7 zégic.

⁶ Zégic nimma arenjé énécmiyu baeciguc mama tacgic maun qétéya 7 mema ewa hia ac ézémaguc énécmimu niñac kuma tohotoho ichéra énécmiyu tohotoho ichéra ieneñ welen qema énécmigic.

⁷ Wañu lambéc komoc komoc taru imuhucyanec Anutuac mériañ niñac welecmaguc méndémma énécmimu niñac énézéyec.

⁸ Wañu ic embac ieneñ nene imi negic sécgé énécmidarec. Wañu nene bakia waigic tarec imi mutulañgéma neñgeñ yanda 7iguc tigic kuagina qedarec.

⁹ Wañu ic imuaru kecgic ionac qétégina imi 4,000. Wañu inéñ méli énécmiyu kendacgic.

¹⁰ Kendacgic imuarunec tohotoho ichéra iniguc zéiciguc emma kenkecma Dalmanuta baeciguc* kereñgic.

¹¹ Kereñgic Farisaio ic ieneñ Yesuguc eminimbiñ zé haréma séséc kurumeñ igucnec méñ meyu hémmu niñac wamma batucgé migic.

¹² Batucgé migic qeriaiguc wésésé héima zéyec; Némac niñ ic embac nalé yomuarunec imi kiwi méréra hémbiñ zé hocanzu? Ni hélacnec énézéwa niñgic; Onaru kiwi méñ ménda mewa hémmuac séc.

¹³ Imuhuc zéma wai énécmima tohotoho ichéra onagiru muñguc zéiciguc emma kondun néwécgeñaguc kereñgic.

---

* **8:10:** Romawac héngalen baec yanda imuac distrik méñac qara, Aderia kondun imuac Is iguc taczac; 2Ti 4:10.

Farisaio zéma Herode ic ionac ikoc ac.

14 Wañu tohotoho ichéra ienenē eluñ unuyu héna mañ sécgina ménda mema hagic. Wañu zéic qeriaiguc momacguc sac he énécmiyec.

15 Wañu Yesunéñ yomuhuc selianec énézéyec; Ini Farisaio ic zéma Herode ic ionac yis niñac héngalen qacguc wammu.

16 Énézéyu eñacnec eminiñ wamma zégic; Imi nini héna mañ qahac imuac niñ nénézézac gezañ.

17 Zégic inéñ niñasarima énézéyec; Héna mañ ménda he énécmizac imuac niñ némac niñ eminiñ qeminiñ wañkeczu? Ini méndagucnec niñtegiczu me wañu méndagucnec niñasarizu? Qeriginanéñ seligizac me?

18 Ini kic ginagucnéñ iwawai imi ménda héñanzu? Ini gezac ginagucnéñ kileñdac ac ménda ninzu me? Wañu ini ménda niñqelizu me?

19 Ni mañ méra méné méndémma ic qétégina 5,000 gumu énécmiwa bororoña neñgeñ yanda dahecac séc hiñgacma kuagina qeyu megiç? Imuhuc qesiéncmiyu, neñgeñ 12, zégic.

20 Wañu mañ 7 imi méndémma ic qétégina 4,000 gumu énécmiwa bororoña heyu neñgeñ yanda dahecac séc kuagina qeyu megiç? Imuhuc zéyu, 7, zégic.

21 Zégic énézéyec; Ini kileñdac ménda niñasarizu?

Yesunéñ kic hilic méné mehiaruyec.

22 Wañu keñkecma Betsaida ama areña yandaiguc† kereñgic ic ienenē ic kic hilic méné

† 8:22: Yodan doku imuac Is iguc geñ taczac.

Yesuaru wagicma hama mérianéñ haimimac niñac welecgic.

²³ Welecgic ic kic hilic imi mériaiguc késama ama yanda waima sénganjeniguc hiñgacma kiwaiguc sépécgéma méria iwac qahaiguc haima yomuhuc qesimiyec; Iwawai ménj hénzan?

²⁴ Qesimiyu kic hilic inéñ hima yacma zéyec; Ni ic embac inicba ic hésa tanec wamma kenha wanzu.

²⁵ Zéyu inéñ muñguc mérianéñ kiwaiguc haiyu ic imi kic selianec hima héñu hiaruyu iwawai moczon dindinanec héntegicdarec.

²⁶ Wañu Yesunéñ amayaiguc mélimima yomuhuc ézéyec; Gi ama yandaiguc ménda lelecgéma kembésémañ.

Peteroac ninzénj ninzénj ac.

²⁷ Yesu i tohotoho ichéra énépsiyu Kaisarea Filipi baeciguc ama arenja yanda yanda séc kembiñ zéma kenjic. Kenkecma hénaiguc tohotoho ichéra qesiéncmima zéyec; Ic embac ieneñ nuac niñ méré zéanzu?

²⁸ Qesiyu zégic; Ic embac tosara ieneñ doku naec haka ic Yohane imi mia imuhuc zéanzu, wañu tosara ieneñ Elia, tosara ieneñ mia Anutuac kua meme ic ionarunec ménj zéanzu.✠

²⁹ Zégic muñguc qesiéncmiyec; Wañu enaoc nuac niñ méré zéanzu? Zéyu Peteronéñ yomuhuc ézéyec; Gi Kristo.‡

✠ **8:28:** Mrk 6:14,15   ‡ **8:29:** Halécnéñ météré mimia; Hofac oo ic me ic kewu kumu énécmiwiñ zé imuhuc wanjic. Yesu imi nenjan hofac oo ic yanda zéma ic kewunina oporec.

³⁰ Imuhuc zéyu inéŋ ic tosara ménda énézému niŋac neuŋ héiénécmyec.

Yesunéŋ dimuhuc humuma yacmac imuac ara énézéyec.

³¹ Waŋu inéŋ yomuhuc hénima ku énécmiyec; Héna imi yomuhuc hezac; Icac Naŋa imi kecma qenzen manzen kilen nimmac. Niŋu ic galen zéma hofac oo ic kuneŋ éréhécgina zéma héna acac kiwi ic ieneŋ andé qemigic qegic humumac. Humuyu kaiwe haréwéc waŋu humuc igucnec qelima yacmac.

³² Inéŋ ac imuhuc zéauyu Peteronéŋ Yesu késama qetalimima ac wammiyec.

³³ Waŋu inéŋ melemma merac ionac muru kiwa hima Petero qetali mima ézéyec; Biria miŋina gi hocma andénaiguc nanna, gi Anutuac ackuazéc niŋac ménda wamma ic onac iwawai niŋac wamma keczaŋ.

³⁴ Waŋu Yesunéŋ ic tuŋ yanda kecgic imi zéma tohotoho ichéra momacnec unuruma yomuhuc énézéyec; Ic méŋnéŋ ni méndac némmaŋ zémaciguc andé qeamuma eŋeya ic héŋgeŋa wéndara huama méndac némmac.

³⁵ Ic méŋnéŋ méŋ kekecy aŋgé timaŋ zé waŋu kekecy imi sohomac. Waŋu ic méŋnéŋ méŋ nuac zéma buŋa suruc hiabia imuac niŋ wamma kekecy waiyu kekecy imi ménda sohomac.

³⁶ Ic méŋnéŋ baecac iwawai moczoŋ késama keru uŋaya waimiyu iwawai iminéŋ dimuhuc naŋgé mimac?

³⁷ Ic méŋnéŋ némac iwawaiyanéŋ uŋayaguc amuwagic waŋu sécgémac?

³⁸ Ic méjnénj qeli yackumu kaiseroya zéma késpedes ginaguc ionac ségéra ginaiguc ni zéma acna niñac gamuya ninzaciguc imuhucyanec Icac Naña iminénj Mañgocyawac edamuyaiguc kua meme uñahéráguc lilingéma hamac nalé imuaru iwac niñ gamuya nimmac.

9

Anutuac edamuya Yesuac muru mama hoturumiyec.

¹ Wañu inénj yomuhuc énézéyec; Ni hélanec énézéwa niñgic; You nanzu onarunec tosara ini humucnéj ménda énépésiyunec Anutuac héngalenj ama arenja yanda imi kuhaguc hayu hémmu.

² Wañu ai meme 6 tecgéyu Yesunénj Petero zéma Yakobo zéma Yohane onagiru baec boña yandaiguc enjic. Emma imuaru enacnec kecgic. Wañu inénj imuaru kicginaiguc melemma tanera ménj wañec.

³ Wañu iwac malekuya imi lalac koñac koñac wañec. Baeciguc ic ménj iwawai méjnénj zuaru imuhucya wammacac séc qahac.

⁴ Wañu baec imuaru Mose zéma Elia ierenj ionac kicginaiguc wininima Yesuguc acac wañgic.

⁵ Imuhuc wañgic Peteronénj Yesu ézéyec; Kiwi ic you kecziñ imi hiabia soroc. Nénézéna hali haréwéc meénécmini ménj guac, ménj Moseac, ménj Eliawac wammac.

⁶ Merac ienenj baccina yandiyec imuac niñac Peteronénj némac ac zémañ zéma hocma imuhuc zéyec.

⁷ Waṅu hosusunéṅ mama oso énécmiyu imuac qeria igucnec ac ménṅ yomuhuc mayec; Yomi imi naṅna, héṅsorocanzua, iwac ara nimmu.

⁸ Waṅu lilingéma héṅgic élanzaṅnec aulanṅéyic Yesunéṅ sac naṅec.

⁹ Waṅu boṅa igucnec mama hama Yesunéṅ ac yomuhuc énézéma zéseliyec; Iwawai héṅzu imuac ac suruc imi ménṅ ménda énézému, kecma bianṅ Icac Naṅa humuc igucnec yaruguc.

¹⁰ Imuhuc énézéyu merac ieneṅ ac imi qeriginaiguc haima humuc igucnec yacyac imuac hénia hocma eṅaocnec eminiṅ qeminiṅ waṅgic.

¹¹ Waṅu ieneṅ Yesu yomuhuc qesimima zégic; Némac niṅ héná acac kiwi ic ieneṅ Elia walac hamac imuhuc zéanṅzu?

¹² Imuhuc qesimigic énézéyec; “Hélaṅnec Elia i walac hama iwawai moczoṅ meqeliyuguc. Waṅu némac niṅ Icac Naṅa i andé qemigic qenzeṅ manzeṅ kileṅ nimmac imuhuc ogic hezac me?”

¹³ Waṅu énézéwa niṅgic; Elia i hélaṅnec hama keru iwawai iwac niṅ kiwiiguc ogic hezac imuac sécyá ieneṅ ewa siṅginawac wammigic.”

Yesunéṅ merac ménṅ uṅa biriayaguc mehiaruyec.

¹⁴ Waṅu merac tosara wai énécmigic kecgic ionac muru haréma inicgic ic embac sasala oso énécmima naṅgic héná acac kiwi ic tosara merac iniguc tualefic emigic.

¹⁵ Waṅu ic embac ieneṅ nalé qahacgucnec Yesu hémma kileṅ welicgéma usuṅnec kemma ewa hia ac zémigic.

16 Zémigic inéj qesiénécmiyec; Ini némac niñac tualefic emikeczu?

17 Zéyu sugina igucnec méjnénj melemma ézéyec; Kiwi ic meracna uña birianéj késayu ara qahac kecanzac imuac niñac wagicba guaru hazic.

18 Merac imi dimucgeñ dimucgeñ uña birianéj késama hérékeñ héréha wamma baeciguc giliyu kua hololoña mayu zéra aric aric kiyu héná méria séréngéanzac. Wañu tohotoho ichécga ieneñ nesimu niñac énézéwa nesimuac séc qahac wañec.

19 Zéyu Yesunéj yomuhuc énézéyec; O! Nalé yomuac hicñisaiya ini ninzénj ninzénjgina qahac. Ni iniguc nalé dahecac séc kecmañ? Nalé dahecac séc ini bisiqaténj wañ énécmimañ? Merac imi nuaru wagicma hagic.

20 Imuhuc zéyu merac iwaru wagicma hagic uña biria inéj Yesu hémma merac hérékeñ héréha yanda wammiyu téténgéma baeciguc mama héima heyu kua hololoña mayec.

21 Wañu Yesunéj merac mañgocya qesimima zéyec; Iwawai imi némac naléiguc hicñimiyecac kecanzac? Zéyu zéyec; Imi kokocya igucnec hicñimiyecac kecanzac.

22 Inéj merac imi nalé momac momac mebirimañ zéma geric bélañaiguc me dokuiguc gilianzac. Iwawai ménj wambésémañac séciguc ewa biric wamma méra nérécmína.

23 Imuhuc zéyu Yesunéj ac yomuhuc melemma ézéyec; Hénia némac niñac wambésémañac séciguc imuhuc zézañ? Ic ménj ninzénj ninzénjagucnéj iwawai moczoñ hia wandacmac.

24 Zéyu imuarunec mia merac mañgocyanéj ac

qacma yomuhuc zéyec; Ni ninzéhégzua, geŋgaoc ninzéh ninzéhna bébélacgia imi meseli néna.

²⁵ Waŋu ic embac ieneŋ usuŋnec tocgéma hagic inicma uŋa biriawac yomuhuc ézéyec; Ac qahac kekerawac uŋaya zéma gezac héhéŋac uŋaya, ni gézézua, iwarunec éréma imuaru muŋguc ménda hiŋgacbésemaŋ.

²⁶ Zéyu uŋa birianéh qacsilacma selianec héréma qéfacgé mima éréma keŋu merac imi hélanec humumia tanec heyec. Heyu ic embac sasalanéh hémma, Humuzac, zégic.

²⁷ Waŋu Yesunéh iwac mériaiguc késama héréyu yacma naŋec.

²⁸ Waŋu Yesu imi ama qeriaiguc eŋu tohotoho ichéra ieneŋ sasaŋgiaiguc qesima zégic; Nini némac niŋac nesiwiŋac séc qahac waŋec?

²⁹ Imuhuc zégic melemma énézéyec; Imuhucya imi iwawai tosara ménéhéŋ nesi énécmiwiŋac séc qahac, néŋ zéwelecginanéh* sac hia nesi énécmimu.

Yesunéh humuma yacmac imuac suruc zéyu hatac éréhéc waŋec.

³⁰ (30a) Waŋu ieneŋ ama imi waima kemma Galilaia baec qericma keŋgic.

³¹ (31a) Waŋu Yesunéh tohotoho ichéra ku énécmimaŋ zéma (30b) i zéma tohotoho ichéra dimuaru keczu imi ménéhéŋ méné ménda nimmu niŋac waŋec. (31b) Waŋu yomuhuc ku énécmiyec; Icac Naŋa i ic ionac méraiguc eŋu qegic humumac. Humuma ai meme haréwéc waŋu yacmac.

---

* **9:29:** Kiwi wahala qac buŋaginaguc tosaraiguc; Nene zikima zéwelec wawaŋaiguc.

³² Waṅu ac imuac hénia ménda niṅasarima qesimiwiṅ zé niṅgic yéwériyec.

Yesunéṅ ic kiwa kekerawac hénia ac énézéyec.

³³ Waṅu keṅkecma Kafanaum ama arena yandaiguc haréma ama méṅ qeriaiguc emma tacma imuaru tohotoho ichéra qesiénécmiyec; Hénaiguc némac iwawai niṅac tualefic emikeczu?

³⁴ Imuhuc qesiénécmiyu ieneṅ neṅaṅ murunec mérénéṅ kiwanina keczac imuhuc zéma tualefic emizu imuac niṅac ara hia ménda meleṅgic.

³⁵ Waṅu mama tacma 12 ini unuruma énézéyec; Méṅ i kiwagina kecmaṅ zémaciguc, tosara ionac mamayagina kecma welenṅ qeṅegina wammac.

³⁶ Imuhuc zéma merac komora méṅ wagicma sugginaiguc haiyu naṅu tétécgé mima énézéyec;

³⁷ Méṅnéṅ merac yomuhucya nuac qacnaiguc ewa hia wammizac imi ni ewa hia wannéznac wanzac. Méṅnéṅ ni ewa hia wannéznac imi nuac qahac, néṅ méli néṅec i ewa hia wammizac wanzac.

Ic méṅ neṅaṅ hazéc ménda wanzac imi neṅaṅ alanina.

³⁸ Waṅu Yohanenéṅ yomuhuc ézéyec; Kiwi ic, nini ic méṅnéṅ guac qacga qacma uṅa biria nesi énécmiyu ménda méndac nénécmianzac imuac niṅ neṅ héimiyiṅ.

³⁹ Zéyu Yesunéṅ yomuhuc énézéyec; Ménda qe-tali mimu. Méṅ i nuac qacna qacma ai kucyaguc mezac imuhucyanéṅ nalé hotoṅa imuac qeriaiguc efima zébiri némmacac séc qahac.

⁴⁰ Némac niṅac? Méṅ neṅaṅ andé ménda nunuanzac iminéṅ hazécnina qahac.

⁴¹ Ni hélacnec énézéwa; Ic méñnéñ ini Kristoac ichéra keczu imuac niñ nuac qacnaiguc doku méñ hima gumu énécmimac imi iwac boña imi kilendac ménda qahac wammac.

Biriawac ala batuc.

⁴² Wañu méñnéñ nambérac komoc komoc ni ninzéngé néñanžu ionarunec méñ manam batuc wammiyu biria memac imi hoc yanda ic iwac déméñaiğuc zikimima kondunğiguc nanğégic hiğacmac iminéñ hia wammac.

⁴³ Wañu méraganéñ biriaiguc goporu méraga imi héricbésémañ. Gi méra éréhéçgaguc geric sia tetcgia qahaciguc hiğacbañ niñac, puriñ wamma kekec hémbénañaiğuc kerembésémañ iminéñ hia.

⁴⁴ (Ménda hezac.)

⁴⁵ Wañu hénaganéñ biriaiguc goporu héricbésémañ. Héna éréhéçgaguc kecma geric siaiguc gilic hiğacbañ niñac, puriñ wamma kekec hémbénañaiğuc kerembésémañ iminéñ hia.

⁴⁶ (Ménda hezac.)

⁴⁷ Wañu kicganéñ biriaiguc goporu kicga imi metecgéna. Gi kic éréhéçgaguc geric siaiguc gilic hiğacbañ niñac, kicga momacguc kecma Miñ Kewuac héngaleñ ama areña yandaiguc kerembésémañ iminéñ hia.

⁴⁸ Imuaru ionac nanecgina imi ménda humumac, wañu geric bélaña imi ménda békémac.

⁴⁹ Mulu memeac buña mesolañaniwiñ zé sei hésianžu imuhucyanec ic momac yanda geric bélañanéñ mezeric énécmimac.

50 Sei imi qacguc, nérj siņa qahac waņu némacnéj mindiņigic siņağuc wammac. Sucgi-naiguc sei hésigic luae heyu eņawu kecmu.

10

Eu iniņ waiwai imuac ara.

¹ Yesunérj imuarunec yacma Yodan nówécgeņ Yuda baeciguc haréyu ic sasala yandanérj muņguc iwaru tocgégic. Waņu waņaņec imuhucyanec muņguc ackuazéc ku énécmiyec.

² Waņu Farisaio ic ieneņ hosuru haréma manam batuc wammima qesimigic; Ic méņnéj iniņa waimimac imi hénac acac sécyac me qahac?

³ Zégic melemma énézéyec; Mosenérj deic zéma énézéyec?

⁴ Énézéyu zégic; Mosenérj yomuhuc oaec zénénécmiyec; Embac waimaņ zéma waia muamuac kiwi omima waimimac.

⁵ Imuhuc zégic Yesunérj énézéyec; Mose i ewa seligina niņac wamma hénac ac imi oma énécmiyec.

⁶ Nérj hénihéniaiguc imi Anutunérj ic zéma embac meérécmiyec.

⁷ Imuac niņac ic méņnéj neņgoc zéma maņgocya wai érécmima iniņawac muru héiselimac.

⁸ Héiseliyu éréhécnérj séwi momacguc wammaoc, waņu bec iereņ éréhéc qahac, nérj momacguc.

⁹ Imuac niņac iwawai méņ Anutunérj dérécgéyec imi ic méņnéj ménda méndérj érécmimac.

¹⁰ Waᅇu ama qeriaiguc emma tohotoho ichéra ieneᅇ ac imuac niᅇac muᅇguc qesimigic.

¹¹ Qesimigic inéᅇ melemma énézéyec; Ic méᅇnéᅇ iniᅇa waima méᅇ memaciguc imi mia iniᅇa kaisero wammizac tanec wammac.

¹² Waᅇu embac méᅇnéᅇ euya waimima ic méᅇ memac imi imuhucyanec kaisero wanᅇac wammac.

Yesunéᅇ nambérac ionac mériaᅇ ac énézéyec.

¹³ Waᅇu ic embac ieneᅇ Yesunéᅇ mériaᅇnéᅇ osiéncmimac niᅇac nambérac hécgina onagicma iwac muru hagic. Waᅇu tohotoho ichéra ieneᅇ ac zééncmima zéqeqetali waᅇ énécmigic.

¹⁴ Waᅇu Yesunéᅇ héᅇu qeria biriyu énézéyec; Waigic nambérac nuaru hagic. Zéqeqetali ménda waᅇ énécmigic. Anutuac héᅇgaleᅇ ama areᅇa yanda imi nambérac imuhucya ionac buᅇa.

¹⁵ Hélacnec énézéwa; Méᅇnéᅇ Anutuac héᅇgaleᅇ ama areᅇa yanda qeriaiguc emmaᅇ zé nambérac éscnec ménda wammaciguc inéᅇ imuac qeriaiguc kileᅇdac ménda keremmac.

¹⁶ Imuhuc zéma tétécgé énécmima méria ionac qacginaiguc haima mériaᅇ ac zéma énézéyec.

Ic hina yandayaguc.

¹⁷ Waᅇu Yesunéᅇ hénaiguc kemma keru ic méᅇnéᅇ usuᅇnec iwaru hama iwac muru simiᅇ héimima qesimima zéyec; Kiwi ic hiabia, ni dimuhuc wamma kekec hémbénaᅇa imi késamaᅇ.

¹⁸ Zéyu Yesunéᅇ ézéyec; Némac niᅇ ic hiabia zénénzaᅇ? Ic méᅇnéᅇ hiabia qahac. Anutu momacguc sac hiabia.

19 Gi héná ac yomuhuc niňanzaň; Kaisero ménda wambésémaň. Eu qeqe ménda wambésémaň. Kowu ménda newésémaň. Héipuc ac zémaň zé ikoc ac ménda zéwésémaň. Ikoc waň énécmima iwawai ménj ménda onagicbésémaň. Neňgoc maňgoc éréhécga eegira héiwésémaň.

20 Zéyu melemma yomuhuc ézéyec; Kiwi ic ni imi moczoň komocna igucnec tohoma keriac kecua.

21 Waňu Yesunéň hémma iwac siň nimmima yomuhuc zéma ézéyec; Haka hiabia momacgucnéň guaru ménda hegénzac. Kemma iwawai hegénzac imi haina boňa géňgic, mema ic maqeqeya énécmima, kurumeniguc héla hegémmac. Waňu hama ic héňgeňa wéndara imi huama ni méndac némbésémaň.

22 Waňu soukiwa zéma iwawai yéwéria hemiyec. Imuac niň, niň yéwériyu tanera ménj waňu waima keňec.

23 Keňu Yesunéň kiwa hiyu lelegéyu tohotoho ichéra yomuhuc zéma énézéyec; Ic soukiwa zéma hina yanda ginagucnéň Anutuac héňgaleň ama areňa yanda qeriaiguc kerembiň zégic yéwériyu hia ménda efima keremmu.

24 Waňu tohotoho ichéra ara imi nimma welicégic. Waňu inéň muňguc toroqema énézéyec; Merachécna, Anutuac héňgaleň ama areňa yandaiguc eňeňa imi yéwéria yanda.

25 Yaň yanda kamelenéň qodu kifaňa komoraiguc keremmac imi efefia, néň soukiwa yanda zéma iwawai yanda ginagucnéň Anutuac héňgaleň ama areňa yandaiguc keremmac im-

inén yéwéria yanda.

²⁶ Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ienen nimma kilen yanda aurima enaoc eminiñ qeminiñ wañamuma zégic; Imuhuc wañu, mérac késayu kekec hémbénaña hia memac?

²⁷ Yesunén inicma zéyec; Ic enen imi mese-limuac séc qahac, wañu Anutunén hia, Anutunén iwawai moczon imi hia memac.

²⁸ Zéyu, Peteronén hénima ézéyec; Ninna, nini iwawainina moczon waima gi méndac géñanziñ.

²⁹ Zéyu, Yesunén melemma zéyec; Ni hélacnec énézéwa, méñnéñ nuac niñ zéma buña suruc hiabia niñac wamma ama geric me dac muna me neñgoc mañgoc me naña me bérara me baec ai imi waimac imi,

³⁰ you baeciguc ama geric, dac munahéra, neñgoc mañgochéra, nambérac héra, zéma baec aiya sasala yanda imi qété 100 imuac séc ogicma memac. Wañu hazéc ac me yaré momacnec mihicñimac. Wañu bianguc kurumen amaiguc kekec seli memac.

³¹ Wañu walac walac ionac murunec sasalanén andia wammu. Wañu andia ionac murunec sasalanén walac walac wammu.

Yesunén humuma yacmac imuac ara zéyu hatac haréwéc wañec.

³² Kecma Yerusalem ekemma kecma Yesunén walac walac kemma keru tohotoho ichéra ienen bacgina yandiyec. Wañu nesi énécmigic ienen zénéngina hiriyec. Wañu Yesunén tohotoho ichéra 12 qutulangé énécmima iwawai hicñimimac imuac ac énézéma zéyec;

³³ Héngic, neñañ Yerusalem enziñ. Enni imuaru Icac Naña imi andé qemiyu hofac oo ic kiwa zéma hénac acac kiwi ic ionac méraginaiguc eñu, késpedesiraguc zéma humucac buña zétecgéma ic enia ionac muru haimu.

³⁴ Haigic ienené zébiri mima sépécgé mima rikuné zérágucnéñ héimaguc qehumumu. Wañu kaiwe haréwéc wañu, inéñ humuc igucnec qelima yacmac.

Yakobo zéma Yohane iorac welec welec.

³⁵ Zéyu Zebedaioac nañhéréra Yakobo zéma Yohane ierené Yesuac muru hosuru hama zéyoc; Kiwi ic, niri iwawai imuac me imuac niñac wamma qesigémbic imi geñ hia menérc miwésémañ niñac zéma ninzic.

³⁶ Zéyic érézéyec; Néma iwawai meérécmimané niñac wanzaoc?

³⁷ Wañu ierené zéyoc; Gi edamuga winini géñu, nururuna, méné héigaiguc méné kanagaiguc tacbic.

³⁸ Zéyic Yesunéñ érézéyec; Iri hénia ménda niñasarima imuhuc weleczaoc. Ni sokoc mema nemañ imi iri hia mema nemaoc? Wañu doku naecnémmu imuac iri hia naecmaoc?

³⁹ Zéyu, ierené zéyoc; Oo, imi hia wambic. Zéyic, Yesunéñ yomuhuc érézéyec; Ni sokoc mema nemañ imi iri hélacnec nemaoc. Wañu doku naecnémmu imi iri naecmaoc.

⁴⁰ Wañu nuac héinaiguc me kananaiguc tatara imi énécmimia imi nuac ai qahac. Imi ménac méné zéénécmiyec ionac énécmiyu késama tacmu.

⁴¹ Tohotoho ichéra 10 ienené ac imi nimma Yakobo zéma Yohane iorac niñgic ewagina biriyec.

⁴² Waᅇu Yesunéᅇ unuruma énézéyec; Ic enia ionac ic kewu ieneᅇ ic embac énépésigic, ic embac ieneᅇ weneᅇ qeéncmianzu. Waᅇu eᅇeᅇa ieneᅇ mamaya méra bacginaiguc onopocma ic kewu waᅇ énécmianzu imi ini ninzu.

⁴³ Waᅇu onaru imi héna imuhuc ménda hezac. Onarunec méᅇnéᅇ kunenᅇgina wammaᅇ zéma alahéra ionac weneᅇ qeᅇe kecmac.

⁴⁴ Onarunec méᅇnéᅇ walac walac kecmāᅇ zéma alahéra ionac ai merac kecmac.

⁴⁵ Icac Naᅇa i weneᅇ qemimu niᅇac ménda mayec. I eᅇeᅇaoc weneᅇ qeᅇe ai mema ic sasala onac niᅇ mulu memeac iwawai ésécnec kekecyā énécmiāᅇ zé mayec.

Yesunéᅇ kic hilic méᅇ mehiaruyec.

⁴⁶ Waᅇu ieneᅇ hakecma Yeriko taᅇiᅇguc haréᅇic. Waᅇu inéᅇ tohotoho ichéra zéma ic sasala yanda iniguc ama areᅇa yanda imi waima keᅇkeᅇgic, ic kic hilic méᅇ qara Batimaio, Timaiuac naᅇa inéᅇ héna ᅇiᅇiᅇaiguc iwawai niᅇac welecma tarec.

⁴⁷ Waᅇu inéᅇ ic imi Yesu Nazarete ama areᅇa igucnec imuhuc zéᅇic nimma hénima qarec; Dawidiac qeli Yesu, ᅇi nuac niᅇ ewa biric waᅇ néᅇna!

⁴⁸ Zéyu ic sasalanéᅇ ac waima tacmac niᅇac zéqeqetali wammigic. Waᅇu inéᅇ seli seli wamma selianec qacsilarec; Dawidiac naᅇa, ᅇi nuac niᅇ ewa biric waᅇ néᅇna!

⁴⁹ Qac keru, Yesunéᅇ hénaiguc namma zéyec; Héihéré migic. Imuhuc zéyu, ic ieneᅇ kic hilic ézégic; Efima yacma hana! Inéᅇ héihéré ᅇénzac.

⁵⁰ Waᅇu kic hilicnéᅇ malekuya gilima técgéma yacma Yesuac muru hayec.

⁵¹ Waᅇu, Yesunéᅇ ac bakia zéma qesimiyec; Némac waᅇgémmaᅇ niᅇac wanzaᅇ? Zéyu, kic hilicnéᅇ ézéyec; Kiwi ic, ni kicna hima hémmaᅇ niᅇac wanzua.

⁵² Zéyu, Yesunéᅇ ézéyec; Gi kenna, ninzéᅇ ninzéᅇganéᅇ mehiaru gézjac. Imuhuc zéyu, imuarunec kiwa béréᅇgéyu hima héᅇec. Waᅇu hénaiguc Yesu méndac mima keᅇec.

11

Yesunéᅇ doᅇki qahaiguc tacma Yerusalem eᅇec.

¹ Waᅇu Yerusalem hosuraiguc hama Oliwa baec boᅇaiguc Betfage ama areᅇa yanda zéma Betania ama areᅇa taroc imuaru dodowigic. Dodowima Yesunéᅇ tohotoho ichéᅇéra méli érécmiyec.

² Waᅇu méli érécmima yomuhuc érézéyec; Ama wéségiraiguc tacjac imuaru keᅇic, doᅇki merawa méᅇ icnéᅇ qahaiguc ménda tacanzu imi qatéᅇic naᅇu focdac mihicᅇjimaoc. Mihicᅇjima imi hulacma késama hamaoc.

³ Hularic ic méᅇnéᅇ, Némac niᅇ imuhuc wanzaoc? Imuhuc zéyuguc, yomuhuc ézémaoc; Miᅇ Kewuniranéᅇ imuac wanzac. Imuhuc zéic focdac haiyu yomuaru hamaoc.

⁴ Zéyu tecgéyu, iereᅇ kemma doᅇki merawa ama deminawac saᅇgulaᅇ séᅇganᅇᅇ hénaiguc qatéᅇic naᅇu mihicᅇjima hularoc.

⁵ Hularic ic naᅇᅇic ionarunec tosaraneᅇ yomuhuc érézéᅇic; Iri doᅇki merawa imi némac niᅇac hulaczac?

⁶ Imuhuc zéyu Yesu ac érézéyec imuhucyanec melemma énézéyoc. Énézéyic wai érécmigic hayoc.

⁷ Wañu ierenj Yesuaru donki wagicma hayoc. Hama qahaiguc malekugina haigic inénj emma tarec.

⁸ Wañu ic sasalanénj malekugina hénaiiguc témbécgic. Wañu tosanénj ai igucnec ic hawa harénja zéma zuriaguc mericma hénaiiguc lémbécgic.

⁹ Wañu ic tunj yanda ienenj walac andu wamma qacgic; Hosanna, ohec wahec!* Miñ Kewuac qac buñaguc hazac ic imi zézé bipiyaguc.

¹⁰ Ambéc sakoñnina Dawidiac hénjgalenj ama arenja yanda imi Miñ Kewuac qac buñaguc hazac imi zézé bipiyaguc. Hosanna, ohec wahec! Anutu ou kurumenjiguc eñenja keczac.

¹¹ Wañu Yesunénj Yerusalem keremma oc-munj téréyaiguc eñec. Emma iwawai moczonj lelecgéma héñu, bec ama mari mari wañu, to-hotoho ichéra 12 iniguc Betania ama arenjaiguc kenjic.

Yesunénj fik ic ménj zébiri miyec.

¹² Ama gianjiyu ienenj Betania ama arenja waima kenjic. Kenkecma Yesu nene niñac wañec.

¹³ Wañu fik ic ménj harénjaguc lakec nanju hémma héla taczac me deic imuhuc zéma kemma horec. Wañu fik ic imuac naléya qahac imuac niñac harénjanec nañec.

¹⁴ Wañu hémma fik ic imi yomuhuc zéma ézéyec; Deguc muacnec hénima hélaga ic ménjnénj

---

* **11:9:** Ac yomuac hénia imi; Anjéñnina tina!

muᅅguc ménda nemac. Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ieneᅅ ac imi niᅅgic.

Yesunéᅅ ocmuᅅ téréya mehiaruyec.

¹⁵ Waᅅu Yerusalem kereᅅgic, Yesunéᅅ ocmuᅅ téréyaiguc emma ic embac imuaru iwawai néna gémba zéma naᅅgic, imi nesi énécmima ic tosara zae haima tacma soukiwa gocmianéᅅ soukiwa haréᅅa amuanzu ionac zae zéma kembo haima imuac boᅅa meanzu ionac tatac imi meleᅅ daru hiᅅgarec.

¹⁶ Waᅅu ocmuᅅ téréya qeriaiguc iwawai imuhucya ménda késa keᅅha wammu niᅅac qeᅅetalí ac waᅅ énécmiyec.

¹⁷ Waᅅu yomuhuc ku énécmima zéyec; Amanawac niᅅac baec séc ic embac onac zéwelec welec ama zému. Imuhuc kiwiiguc ménda ogic hezac me? Waᅅu ini imuhuc waᅅgic kowu nene ionac baᅅec tanec wanzac.

¹⁸ Imuhuc zéyu hofac oo ic kiwahécgina zéma héna acac kiwi ic ieneᅅ niᅅgic. Waᅅu ic embac sasalanéᅅ ackuazécyā niᅅac welicgémiᅅgic eᅅeᅅa waᅅec. Imuac niᅅac zénéᅅgina hiriyu dimuhuc wamma qeni zéma héna hocgic.

¹⁹ Waᅅu ama mari waᅅu Yesu zéma ichéra ieneᅅ ama areᅅa yanda imi waima keᅅgic.

Fik ic imi humuyec.

²⁰ Waᅅu ama muᅅguc giaᅅiyu ieneᅅ muᅅguc yacma keᅅgic. Keᅅkecma fik ic imi héᅅgic héna iᅅucnec humuma naᅅec.

²¹ Waᅅu Peteronéᅅ niᅅqelima ézéyec; Kiwi ic, héna, fik ic zébirí minec, imi humuma nanzac.

²² Imuhuc zéyu Yesunéh melemma énézéyec; Anutu ninzéhégic.

²³ Hélaacnec énézéwa, mén i boña youmi bacgéma konduniguc hingacna zéma qeriaiguc ewa éréhéc ménda wamma ara zézac imuac héla hicnimac zéma ninzéhégéyu imi hicnimac.

²⁴ Imuac ninjac énézéwa ninjac, ini iwawai imuac me imuac ninjac welecmu imi bec mezin zéma ninzéhégému. Imuhuc wanjac zézu imuac sécyá hicji énécmimac.

²⁵ Wanju yacma welecmu nalé imuaru ic ménjac ninin biria mén késa keczuiguc késpedesira imi waimimu. Imuhuc wanjac Manjocgina kurumeniguc keczac inéh imuhucyanec onac késpedesigina wai énécmimac.

²⁶ (Wanju ini késpedesicya imi ménda waim-imuiguc onac Manjocgina kurumeniguc keczac inéh imuhucyanec onac késpedesigina ménda wai énécmimac.)†

Yesu imi qac bunjaya dimuacnec meyec?

²⁷ Wanju ienen munjuc Yerusalem lilingéma hagic. Hama Yesunéh ocmuñ téréyaiguc emma lelecgéma keru hofac oo ic kiwa zéma héna acac kiwi ic zéma ic kiwa meme ienen iwac muru hagic.

²⁸ Hama yomuhuc qesimima zégic; Néma qac bunjagaguc ai imi meanzan? Mérénéh gézéyu ai imi meanzan?

²⁹ Imuhuc zégic Yesunéh melemma énézéyec; Ni imuhucyanec ac mén yomi qesiénécmiwa

---

† **11:26:** Kiwi tosaraiguc kembangan yomi ménda hezac.

melemmu. Melenjicguc neŋ néma qac buŋanaguc ai imi meanzua imi zéaumaŋ.

³⁰ Imuhuc zéma yomuhuc qesiénécmiyec; Melemma zégic nimba, Yohaneac doku naec ai imi kurumeŋ igucnec me ic onarunec?

³¹ Imuhuc énézéyu eŋaocnec eminiŋ qeminiŋ wamma zégic; Neŋaoc kurumeŋ igucnec zéni, Némac niŋ i ménda ninzéhé migic? Imuhuc zémac.

³² Waŋu ic igucnec zéwiŋ zéma niŋgic, ic embac moczoŋ Yohaneac niŋac ic imi Anutuac kua meme ic héla imuhuc zéma nimmigic, imuac niŋac ic embac ionac niŋ bacgina yandiyec.

³³ Imuhuc zénimma Yesu ézégic; Nini ménda ninziŋ. Imuhuc zégic Yesunéh énézéyec; Imuhucyanec néma qac buŋanaguc ai imi meanzua imi ménda énézémaŋ.

12

Ai ic biria.

¹ Yesunéh hénima qelumbec ac mén yomuhuc énézéyec; Ic ménnéŋ baec ménjiguc waiŋ ic himicma lelecgéma imuac demina meyec. Mema waiŋ gocmiawac dokuya gésiwiŋac zéma baec éséma kifaŋa yanda meyec. Mema imuaru galeŋ meme ama lesu herec mén meyu eŋec. Eŋu ai imi ai ic ionac méraginaiguc haima baec ménjiguc keŋec.

² Kemma keru yawuŋa ducŋiyu héla memac niŋac weleŋ qeŋe ic mén mélimiyec.

³ Mélimiyu, i késama qema nesigic eŋnec liliŋgéyec.

4 Lilingéyu miñinanéñ welen qeque merac mén munçuc méliyu keñec. Kenju oruha hocnéñ qésemma gamu qeque wammima nesigic keñec.

5 Wañu mén méñgucnec mélimiyu kenju ic imi qegic humuyec. Wañu imuhucyanec welen qeque ic sasala méli énécmiyu ai ic ieneñ tosara zépé unugic tosara humumia unugic.

6 Wañu momacguc kecmyec imi eñeya nañ sorocya ewayanéñ aṅgé tima kerec imi. Teteçgiaiguc i imuhucyanec mélimima yomuhuc zéyec; Nuac nañna imi eeya héimu.

7 Wañu ai ic ieneñ eñaoc yomuhuc eminiṅgic; Inéñ mia kecma ai imuac mératéc icya wammac imuac niñ neñañ qeni humuyu ai youmi neñañ buña wammac.

8 Imuhuc zéma késama qegic humuyu ai imuac demin séñgañgeniguc giligic.

9 Wañu ai miñina imi dimuhuc wammac me? I hama ai ic imi unudacma aiya imi ai ic mén énécmimac.

10 Ini kiwi téréyaiguc ac yomuhuc ooyawac heyu ménda oloñançu? Mericçe ic ieneñ hoc mén héñara mema giligic keñkeña iminéñ ama wañgoñaiguc ama imuac hoc oruha wañec.

11 Iwawai imi Miñ Kewunéñ wañu imuhuc hicñiyu, kicninanéñ haka imi hénni, hiabia soroc wañzac.

12 Imuhuc zéyu ieneñ qelumbec ac imi ionac niñ zéyec imi niñasarima késawiñac zéma hénaya hocgic. Wañu ic tuñ yanda ionac niñac bacgina yandiyu waimima keñgic.

Takis haimiwiñ me qahac zéma Yesu batucgé

migic.

¹³ Kemma ienenḡ Yesunéhḡ ac zébiriyu hémmu niḡac Farisaio ic tosara zéma Herodeac hénāorinḡ héra méli énécmigic hagic.

¹⁴ Ienenḡ Yesuac muru hama yomuhuc ézégic; Kiwi ic, gi ic héla imi nini ninziḡ séwi tanecginawac ménda héḡanḡanḡ, imuac niḡ ic méḡac niḡac bacga ménda yandianḡac. Waḡu Anutuac ac hélacnec ku énécmianḡanḡ. Waḡu Kaisawac soukiwa mimia imi héra ac séciguc me qahac?

¹⁵ Nini iwac miwiḡ me ménda miwiḡ? Zégic Yesunéhḡ ikocgina hoturu amuma kecgic imi niḡasarima yomuhuc énézéyec; Némac niḡ ni batucgé nénzu? Soukiwa gocmia ménḡ mema hagic hémba.

¹⁶ Yesunéhḡ zéyu mema hama ézégic héḡec. Hémma yomuhuc qesiénécmima zéyec; Irec zéma kiwi yomi mérac? Imuhuc zéyu melemma Kaisawac zégic.

¹⁷ Imuhuc zégic énézéyec; Kaisawac buḡa imi Sisa mimu. Waḡu Anutuac buḡa imi Anutu mimu imuhuc zéyu welicgégic.

Humuc igucnec yacyarawac hénia zéasariyec.

¹⁸ Waḡu Sadukaio ic humuc igucnec yayac imi ménda hezac zéanḡic ienenḡ Yesuaru hama yomuhuc zégic;

¹⁹ Kiwi ic, Mosenéhḡ nonac niḡ wamma yomuhuc oyec; Ic méḡnéḡ embac mema qeli ménda mihicḡima humuyu munayanéhḡ qawéra imi mema qeli mihicḡiyu darawac qac mema yacma kecmac.

²⁰ Wañu nalé méñu dac muna 7 kecgic, dac walacginanéñ embac mema qeli qahac kecma humuyec.

²¹ Humuyu andianéñ qawéra imi mema imuhucyanec qeli qahac kecma humuyu andia méñnéñ imuhucnec wañec.

²² Imuhucnéñ imuhuc dac muna 7 ieneñ embac imi mema qeli qahac kecma humudacgic. Humudacgic tetcgiaiguc embac malé imi momacnec humuyec.

²³ Wañu ic 7 ieneñ momac yanda embac imi medacgic, imuac niñ yacyarawac naléyaiguc embac imi mérac iniña wammac?

²⁴ Zégic Yesunéñ melemma énézéyec; Ini kiwi téréya me Anutuac kucya imi ménda niñacgézu imuac niñac ini sic saoc nimma zéanzu.

²⁵ Kecma humuc igucnec yacmu nalé imuaru imi ic me embac ménda memu. Wañu ieneñ kua meme uña kurumenjiguc kecanzu imuhucya wamma kecmu.

²⁶ Wañu humuc igucnec yacyarawac zéwa niñgic. Moseac kiwiiguc Anutunéñ ic waiyaguc imuac bélaña qeriaiguc, Ni Abaraham zéma Isaka zéma Yakop ionac Anutu, imuhuc ézéyec. Ini ac imi ménda oloñanzu?

²⁷ Inéñ ic humumia ionac Anutu qahac, kic qeli kekec ionac Anutu.* Ini imi ac hénia hia ménda niñasarizu.

Héna Ac walac walac.

---

* **12:27:** Yesu ac zéyec imuac hénia imi yomuhuc; Kic qeli ionac Anutunéñ Ni Abaraham zéma Isaka zéma Yakoboac Anutu zéyec. Imuac niñac imi eneñ humuc igucnec yacma Anutuguc kic qeli keczu.

28 Imuhuc eminiñ qeminiñ wamma kecgic, hÉna acac kiwi ic onarunec méñnéñ hama nimma Yesunéñ ac bakia hiabianec melemma zéyec imi niñasarima yomuhuc qesimiyec; Némac hÉna acnéñ walac walac wanzac?

29 Imuhuc qesiyu Yesunéñ melemma ézéyec; Oo, Israel! Iní niñgic, Héna ac walac walac imi yomuhuc hezac; Miñ Kewu Anutunina imi Miñ Kewu Momacguc.

30 Imuac ewa qeriga moczoñnec, qeri uñaga moczoñnec, niniñga moczoñnec, kucga moczoñnec Miñ Kewu Anutugawac siñ niñmiwésémañ.

31 Héna ac éréhéc imi yomuhuc; Gi geñga siñ niñamuanzañ imuac séciguc alagawac siñ niñmiwésémañ. Héna ac méñnéñ ac zézua imi orogicmacac séc qahac.

32 Zéyu hÉna acac kiwi ic inéñ yomuhuc ézéyec; Anutu imi momacguc, wañu méñ ménda keczac. Imuac niñ, kiwi ic, acga zézañ imi hélacnec wanzac.

33 Ewa qeriga moczoñnec, niniñga moczoñnec zéma kucga moczoñnec Miñ Kewugawac siñ niñmiwésémañ imi zéma geñga siñ niñamuanzañ imuac séciguc alagawac siñ niñmiwésémañ iminéñ hofac oo ai me mulu meme ai tosara imi onogiczaoc.

34 Ic imi imuhuc niñasarima zéyu Yesunéñ nimma yomuhuc ézéyec; Gi Anutuac héngalenñ ama areña yanda lakeciguc ménda keczañ. Imuhuc zéyu qesiqesi muñguc méñ ménda qesimigic.

Ic kewu Dawidiac Miñ Kewu Yesu.

³⁵ Wañu Yesunéñ ocmuñ téréya qeriaiguc ac ku énécmima yomuhuc qesiyec; Némac niñ héna acac kiwi ic ieneñ Kristo i Dawidiac qeli imuhuc zéanzu?

³⁶ Dawidi i eñeyaoc Uña Téréyanéñ hinocgémiyu yomuhuc zéyec;† Miñ Kewunanéñ nuac Miñ Kewuna yomuhuc ézéyec; Gi nuac hénaiguc tacnanec hazéchécga hénagawac duandiaiguc qutulanjá énécmiman.

³⁷ Dawidi inéñ Kristoac niñac Miñ Kewuna zémiyec imuac niñ Kristo inéñ dimuhuc wamma iwac qeli wammac? Imuhuc ku énécmiyu ic embac ieneñ siña nimma niñgic.

Héna acac kiwi ic ionac hakagina.

³⁸ Wañu Yesunéñ toroqema ac ku énécmima yomuhuc zéyec; Ini héna acac kiwi ic ionac técgina nimma kecmu. Ieneñ maleku horua héima kenha wambiñ zé wañanzu. Wañu nénnagémba sombeniguc inicma mepési énécmimu niñac wañanzu.

³⁹ Wañu tocgotocgo amaiguc me nezélélén aria amaiguc ic kuneñ taticiguc tacmu niñac wañanzu.

⁴⁰ Ic imuhucya ieneñ embac malé ionac ama igucnec iwawai onagicma hémbaoc wamma neanzu. Wañu ikocgina hoturuma zéwelec welec horua wañanzu. Wañu ieneñ kecma kitiwagina yéwéria memu.

Embac malé méñac hakaya hiabia.

---

† 12:36: Hebiraió aciguc; Yawenéñ Miñ Kewuna yomuhuc ézéyec.

⁴¹ Yesu inéñ soukiwa haihai imuac hosuraiguc tacma iniru ic embac ienené soukiwa haigic hingarec. Wañu ic soukiwa yanda ginaguc ienené soukiwa yéwéria haigic hingarec.

⁴² Wañu embac malé maqeqeya méñnéñ hama soukiwa pésia éréhécdac haiyu hingarec.

⁴³ Wañu Yesunéñ tohotoho ichéra unuruma énézéyec; Ni hélacnec énézéwa, embac malé yominéñ soukiwa haizac imi tosia ionac qeyu mazac.

⁴⁴ Tosia ienené héra yanda he énécmiyu imuarunec mema haizu wañu embac malé inéñ qahac igucnec kekecyawac komodia késakeczac imi moczoñ haidaru qahac wanzac.

13

Yesunéñ nalé tetecgiawac séséc zéasariyec.

¹ Wañu Yesunéñ ocmuñ téréya igucnec mama keñu tohotoho ichéra ionarunec méñnéñ ocmuñ imi hémma yomuhuc ézéyec; Hénna, hoc yanda yanda imi dimuhucya, ama kuneñ kuneñ imi dimuhucya!

² Zéyu Yesunéñ melemma yomuhuc ézéyec; Gi ama kuneñ kuneñ imi hénzañ? Hoc imi moczoñ netec qetecgéxic madaru hoc méñnéñ hoc méñac qahaiguc ménda hemac.

³ Wañu Yesu ocmuñ téréya néwécgeñ Oliwa boñaguc emma taru Petero, Yakobo, Yohane zéma Anderea ienené eñawunec qesimigic.

⁴ Nénézéna, haka imuhucya imuhucya imi némac naléiguc hicñimac? Wañu ac imi seligiman zéyu haka dimuhucya dimuhucyanéñ hicñimac?

⁵ Wañu Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Técgina nimmaguc kecmu. Ewa qerigina mesoho wañ énécmiwu niñac.

⁶ Ic sasalanéñ nuac qacnaiguc hama ikoc wamma ni imi mia zéma ic embac sasala ionac ewa qerigina mesohomu.

⁷ Wañu yaré héla me imuac luhuc acya zégic nimma bacgina ménda yandimac; Iwawai imuhucya imuhucya imi kilenđac hicñimac. Wañu imi nalé tetcgia qahacnec.

⁸ Baera baera ic embac ieneñ euqac wañamuwiñ zé yacmu. Baec tosanéñ baec tosara unuwiñ zé yacmu. Wañu baera baera nañ memac. Wañu béti saec hicñimac. Wañu imi azi kiki imuac hénihéniya.

⁹ Ini eñaocnec héngalen wañamuma kecmu. Ieneñ ini aciguc onopocmu. Wañu tocgotocgo amaiguc hihilocnéñ unumu. Wañu imi sac qahac, onagicma kenñic baec galen tosara zéma ic kewu tosara ionac kicginaiguc namma nuac héipuc ac énézému.

¹⁰ Wañu walac imi buña suruc hiabia zéaugic baec séc ic embac nindacmu.

¹¹ Wañu onagicma aciguc haigic ac dimuhuc zéwiñ zéma walac ménda niñyewérimu. Nalé imuaru qeriginaiguc ac haimac imi sac zému. Zézé ic imi ini qahac, néñ Uña Téréya.

¹² Dac muna ekaocnec hazéc wañamuma humu-macac zétecgé amumaoc. Wañu mañgocnéñ naña imuhucnec wammimac. Wañu nambérac ieneñ neñgoc mañgoc hécgina hazéc wañ énécmima humumu niñac onopocmu.

¹³ Wañu nuac qacna niñac ic moczoñ yanda

hazéc waᅇ énécmimu. Waᅇu méᅇnéᅇ selima nanᅇkeru tetecgia waᅇu Miᅇ Kewunéᅇ késama kekec hémbénaᅇaiguc opocmac.

Zébiru qébiru icnéᅇ hama kisikiyoneᅇ mihicᅇjamac.

¹⁴ Kecma Biria miᅇjina iwawai mebirianzac iminéᅇ ocmuᅇ téréyaiguc nanᅇu, (Olonzu ini ac imuac hénia niᅇasarimu.) hémma Yuda baec igucnec ic embac ieneᅇ néᅇgacma baec boᅇaiguc kemmu.

¹⁵ Waᅇu ic méᅇ ama qahaiguc taczac inéᅇ mama iwawai méᅇ ama qeriaiguc hezac imi memaᅇ zé ménda mama emmac.

¹⁶ Ic méᅇ aiiguc keczac inéᅇ malekuya andi-aiguc hezac imi memaᅇ zéma ménda liliᅇgémac.

¹⁷ Nalé imuaru embac tosara hériᅇinaguc zéma neᅇgoc tosara merac namu gumu énécmianzu ieneᅇ qenzeᅇ manzeᅇ yanda mihicᅇjimu!

¹⁸ Yéwéri imi kia naléyaiguc ménda hicᅇjamac niᅇac welecmimu.

¹⁹ Nalé imuaru qenzeᅇ manzeᅇ méréra méᅇ hicᅇjamac imuac niᅇac imuhuc zézua. Qenzeᅇ manzeᅇ imuhucya imi Anutunéᅇ baec kurumeᅇ zéyu hicᅇjyecac hezac imuac suraiguc méᅇ ménda hicᅇjyec. Waᅇu kecma imuac andiaiguc imuhucya imi muᅇguc ménda hicᅇjamac.

²⁰ Nalé imi becneᅇ Miᅇ Kewunéᅇ focdac ménda metecgéwacneᅇ imi ic méᅇnéᅇ selima nanᅇkeru késamacac séc qahac wambacneᅇ. Ichéra gési énécmiyec ionac niᅇac wamma nalé imi meducᅇjiyu hotoᅇa waᅇec.

21 Waᅇu nalé imuaru méᅇnᅇᅇ Kristo you nonac muru hicᅇzjac me Kristo eri ionac muru hicᅇzjac imuhuc zéyu ménda ninzᅇᅇᅇmu.

22 Imi mia Kristo ikora zéma kua meme ic ikora hicᅇjima hia wammuc séc waᅇu gési énécmimia imi ikoc waᅇ énécmiwiᅇ zé séséc zéma haka méréra baec ic eneᅇ memuc séc qahac imuhucya memu imuc niᅇac imuhuc zézu.

23 Ac imi walac walac énézézua imuc héᅇᅇᅇᅇ wamma kecmu.

24 Waᅇu nalé imuaru, qeᅇzeᅇ manzeᅇ yanda imuc andiaiguc kaiwe asac mararaᅇa békéma sinjidéᅇᅇᅇᅇ maso asaha qahac wammac.

25 Waᅇu méni sikiluc imi kurumeᅇ igucnec madaru kuc yanda yanda kurumeᅇiguc hezac iminéᅇ hirimac.

26 Waᅇu duᅇa Icac Naᅇa hosusu qahaiguc kuc yandayaguc zéma edamu yandayaguc hayu ic embac ieneᅇ héndacmu.

27 Waᅇu nalé imuaru inéᅇ kua meme uᅇahéra méli énécmimia ic embac gési énécmimia ini baec zécgéria kemboᅇ qahac igucnec zéma baec kurumeᅇ néwéc néwéc igucnec qutulaᅇᅇ énécmimac.

28 Fik ic imi hémma qelumbec ac hénia imi yomuhuc niᅇareᅇ gému; Imuc hawa bébélacᅇia éréma imuarunec séra qeyu hémma kaiwe naléya hosuru wanzac imuhuc zéanzᅇ.

29 Ini imuhucyanec iwawai imuhucya imuhucya hicᅇjyu hémma inéᅇ hosucᅇé nénécmimia nagu andiaiguc nanzac imuhuc niᅇteᅇicmu.

³⁰ Ni hélacnec énézéwa baeciguc hicñisaiya keczu ini ménda qahac wañgicnec ac imuac héla hicñidacmac.

³¹ Baec kurumenj imi qahac wammac, néj nuac acna imi ménda qahac wammac.

3égésigési yanda imuac kaiweya zéma kaiwe kiwa imi ic méñnéj ménda ninzac.

³² Wañu imuac kaiweya zéma kaiwe kiwa imi ic méñnéj ménda ninzac. Kurumenjac kua meme uña imi enej ménda ninzu. Naña acguc ménda ninzac. Mañgoc eñeyanec téjgégj ninzac.

³³ Nalé ménda ninzu imuac niñ técgina nimma kecmu.

³⁴ Ic méñnéj amaya waima baec horu kemmac niñac welenj qeçehéra iwawai galeñgému niñac énézéma aigina méndéj énécmima nagu galeña i kawaliya mema kecmac niñac ai buña énécmiyec ésécnec.

³⁵ Ama miñina imi némac naléyaiguc hamac? Mariya me siñi yanda me kuruc qacanzac imuaru me siñunec imi ini ménda ninzu. Imuac niñ ini técgina nimma kecmu.

³⁶ Wañu gau yanda hekecgic élanzañnec hama inicbac niñac.

³⁷ Ewa qeli qelinec kecmu. Ac zézua imi onac sac qahac, ic embac tosara ini momacnec.

14

Yesu qewiñ zéma hénaya hocgic.

¹ Nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac tac ninñj zéma saméj yisya qahac imuac tacniniñ imi ai meme éréhéc heyu bec hamac. Nalé imuaru

hofac oo ic ionac kiwa zéma héna acac kiwi ic ienenj Yesu dimuhuc ikoc wammima késama qemu niñac hochoc ai megic.

² Mema yomuhuc zégic; Tac niniñ naléyaiguc qahac, ic tosara ienenj qewelonj qewu niñac.

Embac méñnéñ Yesu haléc naecmiyec.

³ Wañu Yesunéñ Betania ama arenjaiguc kemma ic méñ qara Simon becnec wizi seliayaguc* kerec iwac amaiguc emma nene nema tarec. Taru embac méñnéñ nadaac halécya héméña hiabia boña eñeña imi kiruñaguc mema hama qésémma orucya qahaiguc moczonj qocgémíyec.

⁴ Qocgémíyu ic tosara tacgic ienenj niñgic biriyu eñacnec eminiñ wamma yomuhuc zégic; Némac niñ haléc imi eñdac audaczac?

⁵ Iminéñ kiriru soukiwa ic méñac yawuñac ai boña ogicmacac séc imi mema ic maqeqeya énécmiwacnec! Imuhuc zéma embac imi ac zémigic.

⁶ Wañu Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Ini embac imi waigic taru. Ini némac niñ embac imi yéwéri mizu? Embac imi ai hiabia menénzac.

⁷ Ic maqeqeya imi nalé séc iniguc kecgic méra énéncmiwiñ zéma nalé tosia hia méra énécmimu. Wañu ni mia iniguc nalé séc ménda kecmañ.

⁸ Embac imi kucyawac séciguc wanzac. Ni humuwa téngé némmu imuac wamma haléc héméñagucnéñ walac naecnénzac.

⁹ Ni hélacnec énézéwa, ini baec séc baec imuaru me imuaru buña suruc hiabia imi zéau énécmimuiñguc embac yomi niñqeli mima

---

* **14:3:** Kiwi tosaraiguc; lepra wizi.

haka wañec imuac surucya imi momacnec zéau énécmimu.

Yudanéh Yesu hofac oo ic ionac méraginaiguc opocmanj zé ac zikiyec.

¹⁰ Wañu tohotoho ic ionarunec mén, Yuda Karioto, inéh Yesu ic onac méraginaiguc opocmanj zéma hofac oo ic kuaya ionac muru keñec.

¹¹ Kemma zéyu nimma ségiségi wamma soukiwa gémbiñ zéma zéseligic. Wañu inéh Yesu méraginaiguc opocmanj zéma imuac naléyawac mambéc wañec.

Nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendonj hayec.

¹² Saméh yisya qahac imuac kendonj hénihéniaiguc nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendonj niñac rama unuañgic. Imuac naléyaiguc tohotoho ichéra ieneñ Yesu qesimima zégic; Siñga dimuaru hezac? Ama dimuaru kemma nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendonj niñac rama imi oma haigénni newésémanj?

¹³ Imuhuc zégic merac éréchéc méli érécmima zéyec; Iri ama areña yandaiguc keñic ic ménj kewuciguc doku hima huama keñu mihicñima méndac mimaoc.

¹⁴ Méndac miyic ama ménjiguc enju imuaru emma ama miñina yomuhuc ézémaoc; Kiwi icnéñ yomuhuc zézac; Ama qeria dimuaru tohotoho ichécna iniguc nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendonj niñac rama imi newiñj?

¹⁵ Imuhuc ézégic ama qeria kunenñ yanda ménj qacyaiguc hezac imuaru oragicma keñu duñ tatac

iwawai imi lémbécma arenjégic heyu hémma imuaru nonac iwawai imi mindinimaoc.

¹⁶ Imuhuc zéyu merac éréhéc ierenj ama arenj yandaiguc keremma Yesu zéyec séc imi mi-hicnima nagu sacyaguc ogicma kenjic imuac kendonj ninjac iwawai mézézénjéyoc.

¹⁷ Wañu maria wañu kaiwe kiwa hinjaru Yesu tohotoho ichéra 12 iniguc harégic.

¹⁸ Wañu nene nema tacma Yesunénj yomuhuc énézéyec; Ni hélacnec énézéwa, onarunec ménj niguc nene nema taczac iminénj andé numac.

¹⁹ Imuhuc zéyu ienenj ewagina goro wañu enjac enjac qesimima yomuhuc ézégic; Hélacnec, ni qahac! Gi nuac zézanj?

²⁰ Zégic yomuhuc énézéyec; Tohotoho ic 12 onarunec ménj niguc zéic momacguciguc saménj quduñgéma nezac imi mia.

²¹ Icac Nañj i iwac ninj ogic hezac imuhucnec kemmac. Wañu ic ménj andé qemimac iminénj bakia yéwéria memac! Ic imi nenjoc héri qeri igucnec ménda hicniwacnec iminénj hia wambacnec.

Yesunénj sisipac ac qelia zénéncmiyec.

²² Wañu nene nema tacma Yesunénj saménj mema ewa hia ac ézéma kuma énécmima zéyec; Megic yomi nuac séwi busuna.

²³ Imuhuc zéma wainj sokoc mema ewa hia ac ézéma énécmiyu i moczonj nedacgic.

²⁴ Negic énézéyec; Sac yomi nuac zikiziki ac qelia imuac sacya, imi ic embac sasala onac ninj wamma qocgéyi.

25 Ni hélacnec énézéwa, Ni wainj méné munꝓuc ménda nema kecma Anutuac hénꝓalenj ama arenja yanda qeriaiguc méné qeliawac nemañ.

26 Wañu ienenj legic méné héima ama imi waima Oliwa baec boñaguc enꝓic.

Peteronénj Yesu dimuhuc qaecgémimac imuac ara zéauyec.

27 Wañu Yesunénj yomuhuc énézéyec; Ni rama galenj qehumuwa rama héndémma kenja wammu.

Ac imi ackuazéciguc oyec hezac. Imuac niñ deguc sinjya ini momac yanda wainémma néngacdacmu.

28 Wañu humuc igucnec yacma Galilaia baeciguc onac miha mema kemmañ.

29 Imuhuc zéyu Peteronénj yomuhuc ézéyec; I momac yanda waigémma gezañ. Wañu ni qahac.

30 Zéyu Yesunénj yomuhuc ézéyec; Ni hélacnec gézéwa, deguc sinjya kurucnénj hatac éréhéc ménda qarunec gi hatac haréwéc qaecgé némbésémañ.

31 Zéyu Peteronénj seli seli wamma zéyec; Ni ménda waigémmañ. Giguc humumañ zé humumañ. Wañu kilenꝓdac ménda qaecgé gémmañ. Imuhuc zéyu tosara moczoñ imuhucnec zédacꝓic.

Yesunénj Gesemane baec boñaguc zéwelerec.

32 Wañu ienenj baec méné qara Gesemane imuaru hagic. Hama Yesunénj tohotoho ichéra énézéyec; Ini yomuaru tacꝓic ni kemma zéwelecbá.

33 Imuhuc zéma Petero, Yakobo zéma Yohane onagiru kenꝓic qeria yéwériyu ewaya goro wañec.

³⁴ Waņu énézéma zéyec; Ni humumanac séc ewananéj ewa biric yanda wanzua, imuac ini yomuaru gau ménda hema zenzenj qeli qeli kecmu.

³⁵ Imuhuc zéma komora ménj kemma baeciguc mama sigéma nalé yéwéria imi hia ogicmimacac niñ zéwelerec.

³⁶ Waņu yomuhuc zéyec; Aba Manjocna, gi iwawai moczonj hia medacanzan. Nuac sokoc yomi nuarunec nuagicna, waņu nuac siñna qahac guac siñganéj seligimac.

³⁷ Waņu inéj liliñgéma hama iniru gau hegic Petero yomuhuc ézéyec; Simon, gau hezan? Nalédac hotonja imi zenzenj qeli qeli hia ménda keczan?

³⁸ Kic qeli kecma zéwelecgic, qahac waņu manam batuciguc mama unuwac niñac. Qeriginanéj imuac wanzac, néj séwiginanéj bébélacgia.

³⁹ Imuhuc énézéma munjuc liliñgéma walac zéyec ésécnec zéma zéwelerec.

⁴⁰ Ménjuc liliñgéma hama iniru gaunec hegic. Waņu ieneñ gau igucnec yacgic, néj kicgina yéwéria wanec. Waņu néma ac zéwiñ zéma osigic.

⁴¹ Waņu munjuc liliñgéma hayu hatac haréwéc waņu énézéyec; Ini gaugina hemanec keczu? Imi sécgézac, nalé imi ducñizac. Héngic Icac Nana andé qemima oporu biria meme ionac méraginaiguc enzac.

⁴² Yacgic kenni. Héngic, andé qeqe icnéj hosucninu hazac.

Hazéc ieneñ Yesu késagic.

⁴³ Imuhuc énézémanec naŋu tohotoho ichéra ionarunec mén, Yudanén wininiyec. Waŋu inén sac qahac, hofac oo ic kuaya zéma héné acac kiwi ic zéma galen ienen ic tuŋ mén méli énécmigic sou legicginaguc hagic.

⁴⁴ Andé qeŋe ic inén bec yaré ic iniguc séséc imi yomuhuc énézéma arenŋéyec; Mérac kirc nemiwa hémma imi mia zéma késama galenŋéma kemmu.

⁴⁵ Waŋu inén haréma focnec iwaru kemma, Kiwi icna! zéma kirc nemiyc.

⁴⁶ Nemiya méragina suluma késagic.

⁴⁷ Késagic maréŋaiguc naŋgic ionac murunec ménén souya héréma hofac oo ic kiwawac welen qeŋe ic ménac gezawa qeriru mayec.

⁴⁸ Waŋu Yesunén yomuhuc énézéyec; Nuac niŋgic kowu nene ic waŋu népésiwiŋ zéma sou legicginaguc hazu?

⁴⁹ Ni kaiweya kaiweya iniguc kecma ocmuŋ téréyaiguc ku énécmiwa ménda népésigic. Waŋu ackuazéc kiwi téréyaiguc hezac imuac héla héimac.

⁵⁰ Waŋu tohotoho ichéra moczoŋ waimima néŋgacgic.

⁵¹ Waŋu sac qeli mén gau hehe maleku sac aturuma Yesu méndaru késagic

⁵² gau hehe maleku imi hetecgé gilima katanec néŋgarec.

Yesu kua meme ic ionac méraginaiguc opocgic.

⁵³ Waŋu ienen Yesu késama hofac oo ic kiwawac amaiguc keŋgic. Waŋu ama imuaru hofac oo ic

kiwa moczoŋ zéma galenḥécgina zéma héna acac kiwi ic ieneŋ tocgégic.

⁵⁴ Waŋu Petero i lakec lakec méndacmima kemma hofac oo ic kiwawac ama deminḡ qer-aiguc keremma welenḡ qeŋe ionac sugcinaiguc geric zonemma tarec.

⁵⁵ (^{55a}) Waŋu hofac oo ic kiwa moczoŋ zéma kua meme ic ieneŋ Yesu opocgic qemu ninḡac héipuc ac ninḡac hocgic.

⁵⁶ Waŋu ic sasalanéŋ ac ikoc sasala zégicac imi tanera momacguc ménda waŋu (^{55b}) ménḡ ménda mihicŋgic.

⁵⁷ Tosaranéŋ namma ac ikoc yomuhuc zégic;

⁵⁸ Nini ninni, yomuhuc zéyec; Ni ocmuŋ téréya méranéŋ memeya yomi héndemma kaiwe haréwécac qeriaiguc ménḡ memaŋ. Waŋu imi méranéŋ memeya qahac.

⁵⁹ Waŋu ac imi zégic imi acguc acgina momacguc ménda waŋec.

⁶⁰ Waŋu hofac oo ic eŋeŋaginanéŋ sugcina igucnec yacma Yesu qesimima zéyec; Gi ac bakia ménda zéwésémaŋ? Ic eneŋ héipuc waŋamuma guac ac zézu. Imi némac ac?

⁶¹ Waŋu inéŋ eŋ namma ac ménḡ ménda zéyu hofac oo ic eŋeŋanéŋ muŋguc qesimima zéyec; Gi mia mepésianziŋ iwac Naŋa Kristo me qahac?

⁶² Waŋu Yesunéŋ zéyec; Ni imi mia, waŋu ini Icac Naŋa i Kuc Miŋina iwac héiyaiguc tackecma kurumenḡac hosusuiguc hayu hémmu.

⁶³ Imuhuc zéyu hofac oo ic eŋeŋaginanéŋ eŋeya malekuya muzuracgéma énézéyec; Némac ninḡac héipuc ic ménḡ ninḡac hoc kecbiŋ?

64 I Anutu zébiri qébiri wammima ac imi zéyu nindacziᅇ. Waᅇu diᅇmuhuc ninzu? Imuhuc qe-siéncmiyu ic eneᅇ kua séc zétecgéic humucac buᅇa waᅇec.

65 Imuhuc zéma tosara ieneᅇ sépécgéma kiwa osoma méragina kuma qema zégic; Gi kua meme ic keczaᅇiguc mérénéᅇ guzac imi zéna. Waᅇu welenᅇ qeᅇe ieneᅇ méra tawé tawénéᅇ otogic.

Peteronéᅇ Yesu zéqaec wammiyec.

66 Waᅇu Petero i emu sombenᅇiguc keru hofac oo ic eneᅇaginawac welenᅇ qeᅇe embac ménᅇnéᅇ hosuru hayec.

67 Hama Petero geric zonemma taru hémma ézéyec; Gi Yesu Nazareteneᅇ i guc momacnec kecneᅇ.

68 Zéyu Peteronéᅇ qaecgéma yomuhuc zéyec; Némac acac zézaᅇ imi ni ménda ninzua. Waᅇu imuac hénia imi ménda niᅇasarizua. Imuhuc zéma néᅇgacma sombenᅇ ménᅇ ama kuaya ho-suraiguc heyec imuaru hiᅇgarec.

69 Waᅇu welenᅇ qeᅇe embac inéᅇ imuaru i muᅇguc hémma ic embac lelecgéma naᅇgic ini yomuhuc énézéyec; Ic yomi imi ionarunec.

70 Waᅇu inéᅇ muᅇguc qaecgéyec. Waᅇu nalé ménda horugiyu ic embac hosuru naᅇgic ieneᅇ muᅇguc Petero ézégic; Gi hélacnec ionarunec, gi Galilaia ic.

71 Zégic i eneᅇyaoc zébiri amuma zéselima zéyec; Ic mérac niᅇ zézu imi ni ménda ninzua.

72 Zéyu imuarunec kuruc qarú hatac éréhéᅇc waᅇec. Waᅇu Yesunéᅇ Kurucnéᅇ hatac éréhéᅇc

ménda qarú geñ haréwéc qaecgé némbésémañ imuhuc ézéyec imi Peteronéñ niñqelima siarec.

15

Yesu Pilatoac muru wagicma kenjic.

¹ Ama gianjiyu imucgeñnec hofac oo ic ki-wahécgina ieneñ galeñ tosara zéma héna acac kiwi ic tosara zéma kua meme ic moczoñ iniguc focdac tocgéma ewa momacguc wamma zéareñ wandacma Yesu dérécgéma wagicma kemma Pilato iwac muru opocgic.

² Opocgic Pilatonéñ qesimiyec; Gi Yuda ic ionac ic kewu me? Zéyu inéñ melemma zéyec; Geñgaoc zézañ.

³ Wañu hofac oo ic kiwa ieneñ késpedesira sasala zémigic.

⁴ Pilatonéñ muñguc qesimima zéyec; Ninzañ? Ieneñ guac késpedesic sasala zézu. Némac niñac kitiwa ménj ménda zézañ?

⁵ Zéyu Yesunéñ ac ménj muñguc ménda melenju Pilatonéñ welicgéyec.

⁶ Nagu sacyaguc ogicma kenjic imuac Kendon séc Yuda ic ieneñ hésa ama ic ménjac qara qacma hulacmimac niñac Pilato welecmgic inéñ ionac niñ wamma ménj hulacmianjec.

⁷ Wañu nalé imuaru ic tosara ic embac onac qeri kumu wamma yaré meyacma wawañ meme imuac suraiguc ic ménj qehumugic énépésima hésa amaiguc onopocgic kecgic, ionac sugc-naiguc ic ménj kerec, iwac qara imi Baraba.

8 Waṅu ic embac tuṅ yanda ieneṅ haréma Pilatonéṅ haka waṅaṅec séciguc muṅguc waṅ énécmimacac niṅac qesimigic.

9 Qesimigic Pilatonéṅ melemma zéyec; Yuda ic onac ic kewu imi wai énécmimaṅ niṅac wanzu?

10 Inéṅ hofac oo ic kiwa ieneṅ Yesu eṅ nim-bupuc nimmima iwaru haigic imi niṅasaridarec. Imuac imuhuc qesiénécmiyec.

11 Waṅu hofac oo ic kiwa ieneṅ ic embac qeri kumu waṅ énécmigic ieneṅ yomuhuc qacma zégic; Yesu waina taru Baraba hulacna mayu!

12 Waṅu Pilatonéṅ muṅguc qesiénécmiyec; Imuhuc zézuiguc Yuda ic onac ic kewu zémianzu i dimuhuc wammimaṅ?

13 Zéyu ieneṅ muṅguc qacma zégic; Ic imi ic héṅgeṅa wéndaraiguc qena!

14 Zégic Pilatonéṅ melemma énézéyec; Némac niṅac? Némac kápésicac waṅec? Imuhuc zéyu selianec qacma zégic; Ic héṅgeṅa wéndaraiguc qena!

15 Waṅu Pilatonéṅ ic embac niṅgic sécgémac niṅac Baraba hulac énécmima Yesu i mia hi-hilocnéṅ qema ic héṅgeṅa wéndaraiguc qemu niṅac yaré ic onac méraginaiguc haiyec.

Yaré ic ieneṅ Yesu zédési wammigic.

16 Waṅu yaré ic ieneṅ Yesu wagicma baec galeṅac ama kewuya imuac demin qeriaiguc keremma yaré ic tuṅ mén énézégic moczoṅ hama qutulaneṅgic.

17 Waṅu yaréac maleku qouc qoucgia Yesu héimima hésa waiyagucnéṅ ic kewuac opoc mén mizima orucyaiguc héimigic.

18 Héimima mepésima zégic; Ohec Yuda ic ionac ic kewu!

19 Imuhuc zéma uñ qaulaleanéñ orucyaiguc qema sépécgé mima simiñ héima tacma sicgémigic.

20 Zézerec wammidacma yaréac maleku qouc qoucgia imi hetecgéma eñeya malekuya héigic hiñgacmiyu ic héñgeña wéndaraiguc qemu niñac wagicma séñgañgeñ mama keñgic.

Yesu ic héñgeña wéndaraiguc qegic.

21 Kemma hénaiguc ic mén ama areña mén komora igucnec haréyu mihicñigic. Iwac qara imi Simon, Kirene tauñ igucnec, Aleksande zéma Rufu iorac mañgocgira. Wañu yaré ic eneñ ic héñgeña wéndara Yesuarunec wagicma seli seli wamma migic huayec.

22 Huayu Yesu wagicma baec mén qara Golgota (Neñañ aciguc; Oruc sic) imuaru kereñgic.

23 Wañu baec imuaru waiñ dokuiguc sacmasi qara mér imi haima lelecgéma Yesu migic inéñ waiyec.

24 Wañu ieneñ i ic héñgeña wéndaraiguc qedacma malekuya mérénéñ méré késamu imi hémma nimbiñ zéma sumbic néma sécgina méndémma késagic.

25 Wañu kaiwe kiwa 9 kilok wañu qegic.

26 Qema ou iwac oruha hanecgeña iguc ic kitiwa emma nañu imuaru ac wammigic sécya yomuhuc oma qegic nañec, Yomi Yuda ic ionac ic kewu.

²⁷ Waṅu kowu nene ic éréchéc momacnec ic héngēṅa wéndaraiguc urugic ménj héiyaiguc ménj kanayaiguc naṅoc.

²⁸ Waṅu kiwi téréyaiguc ackuazéc heyu héla héiyec iminéṅ yomuhuc; Biriame ic qétégina olongic imuaru i momacnec olommigic.

²⁹ Waṅu ic embac baec imi ogicma keṅha waṅgic ieneṅ orucgina gilima yomuhuc zébiri mima zégic; Aaha, gi ocmuṅ téréya héndemma kaiwe haréwéc imuac qeriaiguc mekiżicgēmaṅ zéanzaṅ imi mia.

³⁰ Deguc geṅgaocnec ic héngēṅa wéndara igucnec metecgé amuma mana!

³¹ Waṅu hofac oo ic kiwa zéma héna acac kiwi ic ieneṅ imuhucnec zédesi wammima eṅawunec eminimma zégic; Ic tosara aṅgēṅina tiénécmiyec, néṅ eṅeya aṅgēṅa hia ménda tiamuzac.

³² Kristo Israel ic onac ic kewu inéṅ ic héngēṅa wéndara igucnec mayu hémmaguc ninzēṅgéwiṅ. Ic urugic iguc momacnec naṅgic ieneṅ imuhucnec ac imuhuc zéma zébiri miyoc.

Yesu uṅaya waimiyec.

³³ Kecma kaiwe kiwa 12 kilok waṅu siṅinéṅ baec sécgéma heyu keṅkecma maria 3 kilok waṅu tecgéyec.

³⁴ Mariya 3 kilok imuaru Yesunéṅ selianec qacma zéyec; Eloi eloi lama sabaktani? Ac imuac hénia imi yomuhuc; Anutuna Anutuna némac niṅac wainéanzaṅ?

³⁵ Waṅu ic hosuru naṅgic ionarunec tosaraneṅ nimma zégic; Niṅgic, Elia héihéré mizac.

³⁶ Waṅu ic ménéhéṅ foc kemma kondunṅ ka-galic mén doku howura winigaiguc qundunṅéma ic suṅ susuriaiguc zikima Yesu gumuma zéyec; Waigic mambéc hénni, Elianéh hama wagicma mamac me qahac.

³⁷ Waṅu Yesu i muṅguc kucnec qarū uṅaya waimiyec.

³⁸ Waimiyu maleku horua yanda zaki téréya nezicgéma naṅaṅec imi namuṅa igucnec ounec zuracgéma emu héniaiguc tecgéyu éréhéc waṅec.

³⁹ Waṅu yaré ic qété 100 ionac galenṅina mén Yesuac wésiaiguc namma héṅu humuyu yomuhuc zéyec; Hélécnec, ic yomi Anutuac Naṅa kerec.

⁴⁰ Embac tosara eneṅ momacnec lakec namma héṅgic. Waṅu ionac suginaiguc Maria Mak-dalanec* zéma Yakobo komora zéma Yose iorac neṅgocgira Maria zéma Salome i momacnec naṅgic.

⁴¹ Ieneṅ Galilaia baeciguc Yesu méndacmima weneṅ qemima kecaṅgic. Waṅu embac sasala tosara Yesuguc Yerusalem éréma hagic ieneṅ momacnec imuaru naṅgic.

Yesu hoc kifanaiguc haigic.

⁴² Oraṅ imi Sabata tac niniṅ, deguc imi imuac zéréṅ qéréṅ naléya, imuac niṅ ama siṅimanṅ zé waṅu,

⁴³ ic mén qara Yosefe Arimataia ama areṅa yanda igucnec inéh bawa ménda yandiyu Pilatoaru kemma Yesu qamocya niṅac qesiyec.

---

* **15:40:** Aram ac Migdala; Neṅaṅ aciguc neunṅ kiropo ama lesu herec eṅeṅa.

Waṅu ic imi kua meme tuṅ ionac kiwa eṅeṅa kecma Anutuac héngaleṅ ama areṅa yanda imuac mambéc kecaṅec.

⁴⁴ Waṅu Pilatonéṅ Hélaṅnec bec humuzac? Imuhuc zéma nimma yaré ic qétégina 100 ionac galeṅgina zéyu hayu yomuhuc zéma qesimiyec; Ic imi bec humuzac?

⁴⁵ Imuhuc qesimiyu yaré ic qétégina 100 ionac galeṅginanéṅ ézéyu niṅasarima Yosefenéṅ qamoc imi hia mema kemmac niṅac zéyec.

⁴⁶ Waṅu Yosefenéṅ kemma maleku qara linen imi boṅa mema Yesu qamora imi metecgéma maleku iminéṅ osoma mema kemma kic suaṅ hoc yanda qésémma kifaṅa yanda meyacgéic imuaru haima hoc mén qililiṅgéyu kemma kuaya nézicgéyec.

⁴⁷ Nézicgéyu Maria, Makdalanec zéma Maria, Yoseac neṅgocya iereṅ Yesu qamora dimucgeṅ haigic heyec imi hima hénoc.

16

Yesu humuc igucnec qelima yarec.

¹ Sabata nalé téréya tecgéyu, Maria, Makdalanec zéma Maria, Yakobo neṅgocya zéma Salome i Yesu qamora naecmimu niṅac haléc héméṅaguc boṅa medacgic.

² Waṅu Sondaiguc ama gianaṅima kaiwe kiwa éréyu kic suaṅiguc kereṅgic.

³ Waṅu keṅkecma yomuhuc eminiṅgic; Kic-suaṅ kuaya igucnec mérénéṅ hoc imi qililiṅgé néncmimac?

⁴ Imuhuc zéma kic hima héngic hoc imi qililin gégéyawac heyec, wañu hoc imi kuneñ yanda.

⁵ Wañu kic suañ qeriaiguc keremma héginaiguc geñ ic merac mén maleku horua lalac lalacyaguc taru hémma aurigic.

⁶ Wañu inéñ énézéyec; Zénéngina ménda hiriyu. Ini Yesu Nazareteneç, ic héngena wéndaraiguc qegic i hémbinaç zéma hazu imi ni ninzua. Inéñ bec qelima yarec. Yomuaru ménda hezac. Hehe duña haigic yomi héngic.

⁷ Ini kemma tohotoho ichéra zéma Petero yomuhuc énézému; Inéñ énézéyec séc walac Galilaia baeciguc kenzac. Imuaru kemma hémmu.

⁸ Zéyu embac ieneñ zénéngina hiriyu welicgéma kic suañ qeria igucnec focdac mama néngacma keñgic. Wañu bacgina yandiyu ac imi ic mén ménda énézégic.

Yesunéñ hicñi énécmima ai memu niñac meseli énécmiyec.

⁹ Yesunéñ Sonda gianañ gianaçnec qelima yacma Maria Makdalanec, becnec uña biria 7 nesi énécmiyec embac imi walac hicñimiyec.

¹⁰ Hicñimiyu kemma ic tosara Yesuguc kecañgic ieneñ siacma keçgic suruc wañ énécmiyec.

¹¹ Wañu ieneñ Yesu qelima yacma embac hicñimiyec suruc imi nimma ménda ninzéngégic.

¹² Wañu imuac andiaiguc ionarunec ic éréhéc ama méniguc keñoc. Hénaiguc Yesunéñ kic tanera melemma hicñi érécmiyec.

¹³ Hicñi érécmiyu kemma tosara énézéyic imi imuhucnec ménda ninzéngégic.

14 Imuac andiaiguc tohotoho ichéra 11 tocgéma nene nema tacgic hicji énécmiyec. Wañu Yesu qelima yaru héngic ieneñ imuac ac suruc énézégic. Wañu qerigina seligiya ménda ninzénégic niñu ménda sécgéyu ac wañ énécmiyec.

15 Wañu toroqema yomuhuc énézéyec; Ini baera baera kemma ic keczu séc buña suruc hiabia imi énézému.

16 Ninzénégéma doku naecmac imi Anutunéñ késayu kekec hémbénaña kecmac. Wañu ménda ninzénégému imi késpedesgina niñac zétecgé énécmimac.

17 Ninzénégému i haka icnéñ ménda memeya yomuhucya méndac énécmimac; Nuac qacnaiguc uña biria nesi énécmimu, wañu ac méréra zému.

18 Mokoleñ késama doku kumiñaguc negic ménda mebiri énécmimac, ic hafiginaguc ionac orucginaiguc méragina haigic hafigina qahac wammac.

Anutunéñ Yesu wagicma eñec.

19 Miñ Kewu Yesunéñ ac énézédaru Anutunéñ i wagiru kurumeniguc emma Anutuac héiyaiguc tarec.

20 Wañu tohotoho ichéra ieneñ kemma ama baec séc ackuazéc imi zéaugic Miñ Kewunéñ iniguc momacnec ai meyu haka icnéñ ménda memeyanéñ hicji énécmima ackuazéc imi meseliyec.

21 (Méndá hezac)*

22 (Méndá hezac)

---

* **16:21:** Kiwi tosarraiguc kiwi yomuac tetcgiaiguc yomuhuc ooyawac hezac; Embac imi fodac Petero zéma iwac alahéra haka hicñiyec imi énézéyec. Imuac andiaiguc, Yesunéh ic embac dimuhuc anjéñ tiénécmimac buñá suruc téréya zéma hémbénaña imi énézému niñac tohotoho ichéra méli énécmiyu baec nówéc nówéc kenjic.

SISIPAC AC QELIA
The New Testament and Psalms in the Kube Language
of Papua New Guinea
Buk Song na Nupela Testamen long tokples Kube long
Niugini

copyright © 2012 Global Bible Translators

Language: Mongi (Kube)

Translation by: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0403b50f-078d-52e2-a203-056e8a430665